

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE KOPEX S.A.

---

sporządzone za okres od 1 stycznia 2014r. do 31 grudnia 2014r.

Katowice, kwiecień 2015 rok

Nota

SPIS TREŚCI

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej KOPEX S.A.	3
Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej KOPEX S.A.	4
Sprawozdanie z całkowitych dochodów Grupy Kapitałowej KOPEX S.A.	5
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Grupy Kapitałowej KOPEX S.A.	6
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych Grupy Kapitałowej KOPEX S.A.	7
1. Informacje ogólne	8
2. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej	8
3. Podmiot dokonujący badania sprawozdania finansowego	9
4. Podstawa sporządzenia sprawozdania	9
5. Wykaz jednostek Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. na 31.12.2014 r.	10
6. Spółki wchodzące w skład skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
7. Istotne zasady rachunkowości	12
8. Zarządzanie kapitałem	26
9. Polityka zarządzania ryzykiem finansowym i zabezpieczanie	27
10. Informacja o przeliczeniach wybranych danych finansowych	36
11. Szacunki i osądy księgowe	36
12. Noty objaśniające do Sprawozdania z sytuacji finansowej oraz Rachunku zysków i strat	37
12.1. Wartości niematerialne	37
12.2. Wartość firmy jednostek podporządkowanych	39
12.3. Rzeczowe aktywa trwałe	40
12.4. Nieruchomości inwestycyjne	41
12.5. Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności	42
12.6. Należności leasingowe	43
12.7. Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	44
12.8. Odroczony podatek dochodowy	44
12.9. Zapasy	47
12.10. Należności	47
12.11. Udzielone pożyczki	48
12.12. Pozostałe aktywa i zobowiązania finansowe	49
12.13. Środki pieniężne	50
12.14. Kapitał zakładowy	50
12.15. Emisja akcji powyżej wartości nominalnej	50
12.16. Kapitał z aktualizacji wyceny	51
12.17. Zyski zatrzymane	51
12.18. Kredyty i pożyczki	52
12.19. Pozostałe zobowiązania	54
12.20. Zobowiązania leasingowe	54
12.21. Rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	54
12.22. Pozostałe rezerwy na zobowiązania	56
12.23. Rozliczenia międzyokresowe	56
12.24. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	56
12.25. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	56
12.26. Koszty według rodzaju	57
12.27. Pozostałe przychody	57
12.28. Pozostałe koszty	58
12.29. Pozostałe zyski (straty)	58
12.30. Przychody finansowe	58

12.31. Koszty finansowe	58
12.32. Podatek dochodowy	59
12.33. Przychody, koszty, wyniki i przepływy z działalności zaniechanej w okresie	59
13. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne	60
14. Sprawozdawczość według segmentów branżowych i geograficznych	61
15. Informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nieuwzględnionych w sprawozdaniu finansowym	63
16. Informacje o łącznej wartości wynagrodzeń i nagród wypłaconych lub należnych dla osób zarządzających i nadzorujących emitenta	63
17. Transakcje z jednostkami powiązаныmi	64
18. Oświadczenie Zarządu Spółki KOPEX S.A.	65

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. w tysiącach złotych

Nota	AKTYWA	31.12.2014	31.12.2013
	Aktywa trwałe	2 374 188	2 351 375
12.1	Wartości niematerialne	160 296	153 000
12.2	Wartość firmy jednostek podporządkowanych	1 249 955	1 248 064
12.3	Rzeczowe aktywa trwałe	693 891	752 459
12.4	Nieruchomości inwestycyjne	26 571	26 725
12.5	Inwestycje rozliczane zgodnie z metodą praw własności	48 248	54 526
12.6	Długoterminowe należności leasingowe	10 740	37 144
12.7	Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	133 657	18 259
12.8	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	50 830	61 198
	Aktywa obrotowe	1 147 330	1 123 889
12.9	Zapasy	239 057	296 708
12.10	Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług	381 787	371 345
12.10	Krótkoterminowe pozostałe należności	109 444	84 225
12.6	Krótkoterminowe należności leasingowe	27 246	55 627
12.11	Udzielone pożyczki krótkoterminowe	39 874	39 285
	Należności dotyczące bieżącego podatku dochodowego	8 820	4 102
12.12	Pozostałe aktywa finansowe	1 377	9 902
12.25	Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane	254 880	174 108
12.13	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	84 845	88 587
	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	1	1
	Aktywa razem	3 521 519	3 475 265
	ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		
	Kapitał własny	2 617 807	2 516 509
12.14	Kapitał zakładowy	74 333	74 333
12.14	Akcje własne	-2 979	-2 979
12.15	Emisja akcji powyżej wartości nominalnej	1 054 942	1 054 942
12.16	Kapitał z aktualizacji wyceny	-515	5 019
	Różnice kursowe z przeliczenia	19 855	9 732
12.17	Zyski zatrzymane	1 465 644	1 369 384
	Kapitał udziałów niekontrolujących	6 527	6 078
	Zobowiązania długoterminowe	92 458	122 383
12.18	Kredyty i pożyczki długoterminowe	13 374	43 824
12.19	Długoterminowe pozostałe zobowiązania	1 868	3 464
12.20	Długoterminowe zobowiązania leasingowe	46 825	46 951
12.8	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5 592	6 352
12.21	Długoterminowa rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	21 259	17 925
12.22	Pozostałe długoterminowe rezerwy na zobowiązania	846	17
12.23	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	2 694	3 850
	Zobowiązania krótkoterminowe	811 254	836 373
12.18	Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	348 979	364 365
12.24	Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług	174 396	212 006
12.19	Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania	134 686	163 137
12.20	Krótkoterminowe zobowiązania leasingowe	36 786	32 120
	Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	6 343	9 571
12.12	Pozostałe zobowiązania finansowe	2 237	547
12.21	Krótkoterminowa rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych	14 227	13 004
12.22	Pozostałe krótkoterminowe rezerwy na zobowiązania	15 247	14 309
12.23	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	78 353	27 314
	Zobowiązania i kapitał własny, razem	3 521 519	3 475 265
	Wartość księgowa	2 617 807	2 516 509
	Liczba akcji	74 056 038	74 056 038
	Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	35,35	33,98

Skonsolidowany rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. w tysiącach złotych

	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Nota		
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA		
12.25 Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1 433 931	1 390 944
12.26 Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	1 155 620	1 156 105
Zysk brutto na sprzedaży	278 311	234 839
12.27 Pozostałe przychody	29 016	19 656
12.26 Koszty sprzedaży	39 627	37 136
12.26 Koszty ogólnego zarządu	114 447	124 573
12.28 Pozostałe koszty	26 357	8 581
12.29 Pozostałe zyski / (straty)	8 690	2 589
Zysk z działalności operacyjnej	135 586	86 794
12.30 Przychody finansowe	13 633	17 403
12.31 Koszty finansowe	25 334	38 369
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	6 117	9 614
Zysk brutto	130 002	75 442
12.32 Podatek dochodowy	27 391	9 384
Skonsolidowany zysk netto z działalności kontynuowanej	102 611	66 058
12.33 Skonsolidowany zysk netto z działalności zaniechanej	122	345
Skonsolidowany zysk netto razem	102 733	66 403
Zysk netto przypadający udziałom niekontrolującym	1 473	1 125
Zysk netto przypadający akcjonariuszom spółki dominującej, z tego:	101 260	65 278
-z działalności kontynuowanej	101 138	64 933
-z działalności zaniechanej	122	345
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	74 056 038	74 056 038
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypadający akcjonariuszom spółki dominującej na 1 akcję zwykłą	1,37	0,88
Zysk netto z działalności zaniechanej przypadający akcjonariuszom spółki dominującej na 1 akcję zwykłą	-	-
Zysk netto razem przypadający akcjonariuszom spółki dominującej na 1 akcję zwykłą	1,37	0,88

Sprawozdanie z całkowitych dochodów Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. w tysiącach złotych

	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Skonsolidowany zysk netto	102 733	66 403
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego	-3 884	-486
Straty aktuarialne z tytułu programów zdefiniowanych świadczeń	-3 727	-249
Podatek dochodowy od strat aktuarialnych	708	49
Pozostałe dochody	-485	-286
Podatek dochodowy od pozostałych dochodów	-380	-
Inne całkowite dochody, które mogą być przeniesione do wyniku finansowego	4 566	-11 119
Różnice kursowe z przeliczenia	10 100	-10 123
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-20	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-6 803	-1 228
Podatek dochodowy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	1 289	232
Razem inne całkowite dochody po opodatkowaniu	682	-11 605
Całkowite dochody ogółem	103 415	54 798
Przypadające na udziały niekontrolujące	1 397	879
Przypadające na akcjonariuszy KOPEX S.A.	102 018	53 919

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. w tysiącach złotych

	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Emisja akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny			Różnice kursowe z przeliczenia	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
				Instrumenty zabezpieczające	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Podatek odroczone					
Saldo na 01.01.2013	74 333	-2 979	1 054 942	7 550	-176	-1 430	19 712	1 324 019	2 475 971	5 542	2 481 513
Całkowite dochody ogółem	-	-	-	-1 140	-	215	-9 984	64 828	53 919	879	54 798
Dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-3 702	-3 702	-30	-3 732
Przejęcie/zwiększenie/zmniejszenie kontroli	-	-	-	-	-	-	4	-5 796	-5 792	-1 073	-6 865
Nabycie jednostek pod wspólną kontrolą	-	-	-	-	-	-	-	-9 807	-9 807	760	-9 047
Darowizny	-	-	-	-	-	-	-	-158	-158	-	-158
Saldo na 31.12.2013	74 333	-2 979	1 054 942	6 410	-176	-1 215	9 732	1 369 384	2 510 431	6 078	2 516 509
Saldo na 01.01.2014	74 333	-2 979	1 054 942	6 410	-176	-1 215	9 732	1 369 384	2 510 431	6 078	2 516 509
Całkowite dochody ogółem	-	-	-	-6 803	-20	1 289	10 078	97 474	102 018	1 397	103 415
Przejęcie/zwiększenie/zmniejszenie kontroli	-	-	-	-	-	-	45	-436	-391	-809	-1 200
Dywidendy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-139	-139
Darowizny	-	-	-	-	-	-	-	-778	-778	-	-778
Saldo na 31.12.2014	74 333	-2 979	1 054 942	-393	-196	74	19 855	1 465 644	2 611 280	6 527	2 617 807

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. w tysiącach złotych

	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ		
Zysk brutto	130 153	75 868
Korekty o:		
Amortyzacja	151 786	150 118
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	-6 117	-9 614
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	-3 239	-5 333
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	13 867	17 839
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	-11 062	-13 687
Zmiana stanu rezerw	3 180	-8 859
Zmiana stanu zapasów	35 682	111 230
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	-4 293	245 271
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	-41 137	62 283
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych biernych	51 857	-3 793
Zmiana stanu aktywów z tytułu umów o usługi budowlane	-103 996	-79 487
Zapłacony podatek dochodowy	-30 031	-18 189
Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych	12 213	-11 753
Transakcje walutowe	3 368	1 864
Pozostałe korekty	-911	-169
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	201 320	513 589
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	21 777	31 349
Zbycie aktywów finansowych	7 992	17 683
Otrzymane dywidendy i udziały w zyskach	8 113	-
Splata udzielonych pożyczek	40 597	45 784
Otrzymane odsetki	1 099	3 832
Otrzymane dotacje	946	4 683
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych*	-172 758	-198 335
Nabycie aktywów finansowych	-888	-
Udzielone pożyczki	-79 751	-16 644
Utrata kontroli nad spółką zależną	-2 386	-
Inne wydatki	-204	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-175 463	-111 648
PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Kredyty i pożyczki**	152 830	66 489
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-	-4 347
Otrzymane prowizje od poręczeń	2 415	554
Splaty kredytów i pożyczek**	-124 470	-377 514
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	-38 771	-33 825
Zapłacone odsetki	-20 639	-31 528
Zapłacone prowizje od kredytów i poręczeń	-1 159	-2 699
Transakcje z udziałami niekontrolującymi	-1 165	-10 643
Inne wydatki finansowe	-319	-3
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-31 278	-393 516
RAZEM PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	-5 421	8 425
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	-3 742	7 004
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	1 679	-1 421
Środki pieniężne na początek okresu	88 587	81 583
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	84 845	88 587
- o ograniczonej możliwości dysponowania	3 456	4 193

* w pozycji "nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych" ujęto środki trwałe wytworzone we własnym zakresie

**kredyty i pożyczki udzielone w ramach limitu obrotowego zostały wykazane w kwotach netto

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO – INFORMACJA DODATKOWA

1. Informacje ogólne

KOPEX S.A. w Katowicach jest spółką akcyjną zarejestrowaną w dniu 3 stycznia 1994 roku w Sądzie Rejonowym w Katowicach Wydział VIII Gospodarczo-Rejestrowy pod numerem RHB 10375. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Katowicach Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, z dnia 12 lipca 2001 roku KOPEX S.A. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS - 0000026782.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Siedziba spółki znajduje się w Katowicach przy ulicy Grabowej 1.

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki (kod PKD 4521E) jest eksport, import surowców, wyrobów i usług, w tym kompletnych obiektów przemysłowych, maszyn i urządzeń, w tym w szczególności dla górnictwa, towarów przemysłowych, konsumpcyjnych oraz pośrednictwo w tym zakresie w handlu krajowym i zagranicznym. Spółka jest notowana na rynku Podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w systemie notowań ciągłych i została zaklasyfikowana do sektora przemysłu elektromaszynowego.

Działalność podstawowa Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. skupia się na produkcji maszyn i urządzeń wykorzystywanych w przemyśle górniczym. Grupa Kapitałowa jest nie tylko producentem i dostawcą maszyn i urządzeń dla górnictwa węgla kamiennego, brunatnego i rud metali nieżelaznych, lecz przede wszystkim generalnym wykonawcą przedsięwzięć inwestycyjnych, oferującym pełną obsługę procesów inwestycyjnych w górnictwie. Grupę KOPEX wyróżnia możliwość oferowania kompleksowych rozwiązań dla górnictwa podziemnego i odkrywkowego i możliwość realizacji zamówienia zgodnie ze ściśle określonymi, indywidualnymi wymaganiami kontrahenta. Grupa KOPEX skupia cenionych, uznanych w kraju oraz na świecie producentów wysokiej klasy maszyn i urządzeń a także nowoczesnych technologii i rozwiązań dla górnictwa. Grupa wykorzystuje specjalistyczne możliwości spółek wchodzących w jej skład, które poprzez swoją zróżnicowaną ofertę produktowo – usługową wzajemnie się uzupełniają.

Prezentowane sprawozdanie finansowe jest sprawozdaniem skonsolidowanym i obejmuje dane za okres od 01.01.2014 do 31.12.2014 roku oraz porównawcze dane finansowe za okres od 01.01.2013 do 31.12.2013 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. za 2014 rok zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej. Nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności.

KOPEX S.A. jest jednostką dominującą i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego są integralną częścią tego sprawozdania.

Walutą sprawozdania jest złoty polski.

Dane prezentowane są w tysiącach złotych.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji i podpisane przez Zarząd dnia 27.04.2015 roku.

2. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Spółki

Skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień zatwierdzenia do publikacji i podpisania niniejszego sprawozdania finansowego przedstawiał się następująco:

Józef Wolski	Prezes Zarządu
Andrzej Meder	Członek Zarządu
Joanna Węgrzyn	Członek Zarządu
Piotr Broncel	Członek Zarządu

Rada Nadzorcza

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiał się następująco:

Krzysztof Jędrzejewski	Przewodniczący RN
Michał Rogatko	Wiceprzewodniczący RN
Bogusław Bobrowski	Sekretarz RN
Andrzej Sikora	Członek RN
Józef Dubiński	Członek RN

Skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień zatwierdzenia do publikacji i podpisania niniejszego sprawozdania finansowego przedstawiał się następująco:

Krzysztof Jędrzejewski	Przewodniczący RN
Michał Rogatko	Wiceprzewodniczący RN
Bogusław Bobrowski	Sekretarz RN
Józef Dubiński	Członek RN
Daniel Lewczuk	Członek RN

3. Podmiot dokonujący badania sprawozdania finansowego

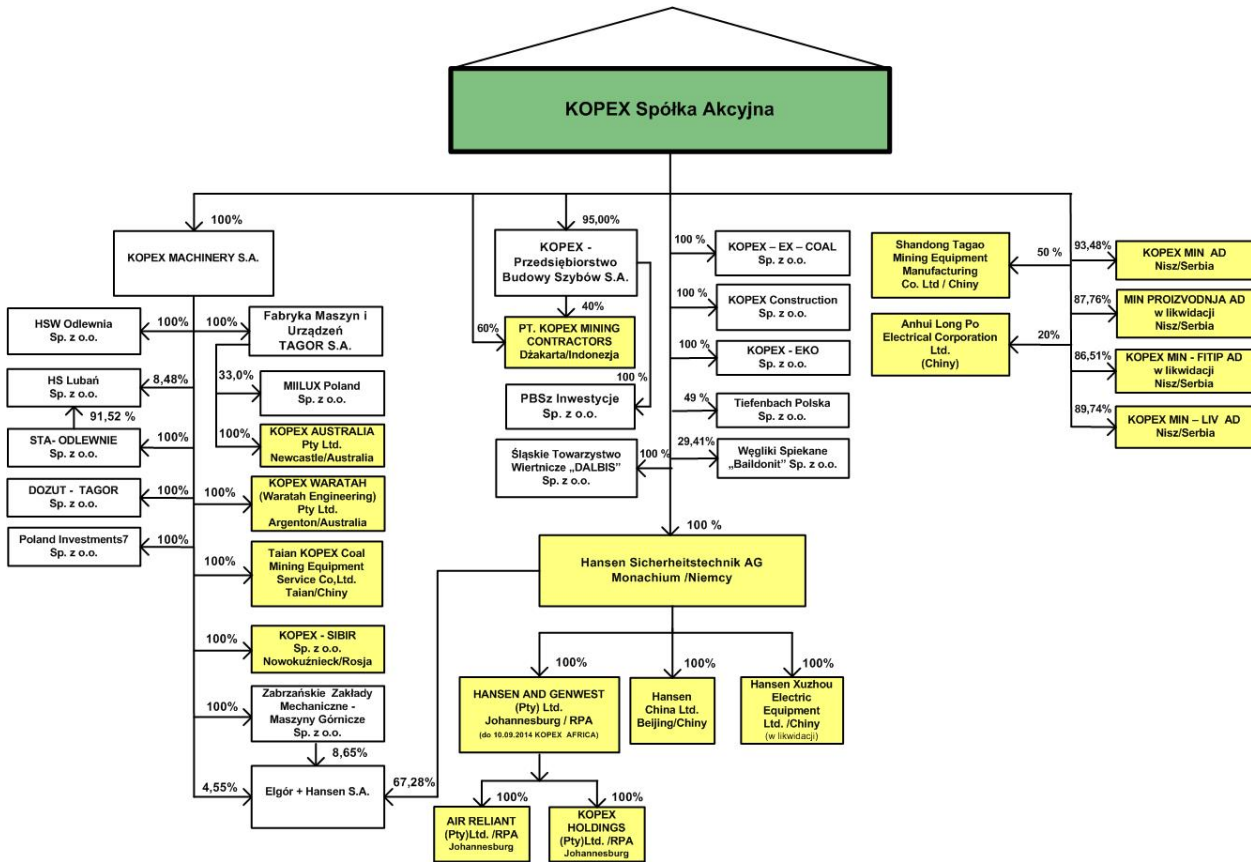
Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdania finansowego KOPEX S.A. za 2014 rok jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą przy Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa. Umowa z PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. została zawarta 29.02.2012 roku i dotyczy przeglądu oraz badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania KOPEX S.A. za rok 2012. Umowa ulega automatycznemu przedłużeniu na kolejne lata, maksymalnie do 2016 roku, pod warunkiem podjęcia przez Radę Nadzorczą uchwały dokonującej wyboru PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. jako podmiotu uprawnionego do przeglądu i badania sprawozdań Emitenta. Wykaz zawartych umów z powyższym kontrahentem oraz wartość wynagrodzenia za 2014 rok oraz za 2013 rok przedstawia poniższa tablica (w tys. zł).

PRZEDMIOT UMOWY	WYNAGRODZENIE ZA 2014 ROK	WYNAGRODZENIE ZA 2013 ROK
Przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania półrocznego oraz badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego	90	90
Umowy doradztwa podatkowego	20	44
Pozostałe usługi	533	-
Razem	643	134

4. Podstawa sporządzenia sprawozdania

Sprawozdanie finansowe za 2014 rok zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

5. Wykaz jednostek Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. na dzień 31.12.2014

6. Spółki wchodzące w skład skonsolidowanego sprawozdania finansowego

<i>Nazwa jednostki zależnej</i>	<i>Metoda konsolidacji</i>
KOPEX S.A.	Pełna
KOPEX MACHINERY S.A.	Pełna
TAGOR S.A.	Pełna
DOZUT-TAGOR Sp. z o.o.	Pełna
KOPEX-FAMAGO Sp. z o.o.**	Pełna
KOPEX CONSTRUCTION Sp. z o.o.	Pełna
HSW ODLEWNIA Sp. z o.o.	Pełna
KOPEX – PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY SZYBÓW S.A.	Pełna
PBSz INWESTYCJE Sp. z o.o.	Pełna
HANSEN SICHERHEITSTECHNIK AG (Niemcy)	Pełna
HANSEN+ELGÓR S.A. (dawniej: KOPEX ELECTRIC SYSTEMS S.A.)	Pełna
HANSEN & REINDERS CS spol.s.r.o. (Czechy)**	Pełna
HANSEN AND GENWEST (Pty) Ltd (dawniej: KOPEX AFRICA (Pty) Ltd) (RPA)	Pełna
HANSEN CHINA Ltd (Chiny)	Pełna
KOPEX MIN (Serbia)	Pełna
KOPEX MIN-LIV (Serbia)	Pełna
KOPEX MIN-USŁUGI (Serbia)***	Pełna
ZZM – MASZYNY GÓRNICZE Sp. z o.o.	Pełna
KOPEX-EKO Sp. z o.o.	Pełna
POLAND INVESTMENTS 7 Sp. z o.o.	Pełna
KOPEX AUSTRALIA Pty Ltd (Australia)	Pełna
PT KOPEX MINING CONTRACTORS (Indonezja)	Pełna
KOPEX SIBIR SP. Z O.O. (Rosja)	Pełna
KOPEX WARATAH PTY LTD (Australia)	Pełna
ŚLĄSKIE TOWARZYSTWO WIERTNICZE DALBIS Sp. z o.o.	Pełna
KOPEX-EX-COAL Sp. z o.o.	Pełna
STA-ODLEWNIE Sp. z o.o.	Pełna
HS LUBAŃ Sp. z o.o.	Pełna
<i>Nazwa jednostki stowarzyszonej</i>	<i>Metoda wyceny</i>
HANSEN ELECTRIC spol.s.r.o. (Czechy)*	Praw własności
SHANDONG TAGAO MINING EQUIPMENT MANUFACTURING CO. Ltd (Chiny)	Praw własności
WS BAILDONIT Sp. z o.o.	Praw własności
TIEFENBACH Sp. z o.o.	Praw własności
ANHUI LONG PO ELECTRICAL CORPORATION Ltd (Chiny)	Praw własności
MIILUX POLAND Sp. z o.o.	Praw własności

*Udziały w spółce HANSEN ELECTRIC spol. s.r.o. (Czechy) zostały sprzedane w marcu 2014r. W skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujęto udział w wyniku jednostki proporcjonalnie do posiadanych udziałów za okres, w którym spółka była jednostką stowarzyszoną.

** Emitent utracił kontrolę nad spółką KOPEX-FAMAGO Sp. z o.o. w wyniku sprzedaży wszystkich udziałów tej jednostki. W skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujęto wszystkie przychody i koszty tej spółki zależnej za okres od 01.01.2014r. do 30.06.2014r., tj. do dnia sprzedaży udziałów oraz rozpoznano wynik na utracie kontroli.

Aktywa i zobowiązania nad którymi utracono kontrolę na dzień 30.06.2014r.:	
Aktywa trwałe	55 783
Aktywa obrotowe	72 482
Zobowiązania długoterminowe	61 728
Zobowiązania krótkoterminowe	75 345
Zbyte aktywa netto	-8 808

*** Udziały spółek KOPEX MIN-USŁUGI (Serbia) oraz HANSEN & REINDERS CS spol.s.r.o. (Czechy) zostały sprzedane w III kwartale br. W skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujęto wszystkie przychody i koszty tych spółek zależnych za okres od 01.01.2014r. do dnia sprzedaży udziałów oraz rozpoznano wyniki na utracie kontroli.

Konsolidacją nie objęto nowo założonej spółki Taian Kopex Coal Mining Equipment Service Co. Ltd z siedzibą w Chinach, ze względu na fakt, że spółka nie rozpoczęła jeszcze działalności gospodarczej.

We wrześniu 2014 roku Grupa nabyła 100% udziałów w spółce Air Reliant (Pty) Ltd z siedzibą w RPA. Spółki tej nie objęto konsolidacją ze względu na istotność. Rozliczenie nabycia tej spółki zostanie dokonane do 12 miesięcy od dnia nabycia, zgodnie z MSSF 3.

7. Istotne zasady rachunkowości

7.1. Przyjęte zasady rachunkowości

Spółka stosuje następujące zasady wyceny aktywów i pasywów oraz zasady ustalania wyniku finansowego:

- Metody konsolidacji

KOPEX S.A. zgodnie z zapisami MSSF/MSR jako jednostka dominująca dokonuje konsolidacji tj. łączenia sprawozdań finansowych KOPEX S.A. ze sprawozdaniami finansowymi jednostek zależnych przez sumowanie odpowiednich pozycji sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem niezbędnych wyłączeń i korekt.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest to sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej KOPEX S.A. sporządzone w taki sposób, jakby było ono sprawozdaniem pojedynczej jednostki gospodarczej.

Udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach kapitału własnego jako oddzielną pozycję. Udziały w zysku lub stracie Grupy Kapitałowej również prezentuje się w odrębnej pozycji.

Salda rozliczeń między spółkami Grupy Kapitałowej KOPEX S.A., transakcje, przychody i koszty wyłącza się w całości.

W odrębnych pozycjach skonsolidowanego sprawozdania KOPEX S.A. wykazuje udziały w jednostkach stowarzyszonych (takich na które KOPEX S.A. wywiera znaczący wpływ i w których jest znaczącym inwestorem). Udziały te wyceniane są metodą praw własności.

Metoda praw własności jest to metoda rozliczania, według której inwestycja, jest początkowo ujmowana według ceny nabycia, a następnie po dniu nabycia jej wartość jest korygowana odpowiednio o zmianę udziału KOPEX S.A. w aktywach netto spółki. Udział KOPEX S.A. w zysku lub stracie spółki, w której dokonano inwestycji wykazuje się w rachunku zysków i strat w odrębnej pozycji. Otrzymane wypłaty z zysku wypracowanego przez spółkę, w której dokonano inwestycji, obniżają wartość bilansową inwestycji. Korekta wartości bilansowej może być także konieczna ze względu na zmiany proporcji udziału KOPEX S.A. w danej spółce, wynikające ze zmian w kapitale własnym spółki, które nie były ujmowane w rachunku zysków i strat, wówczas udział KOPEX S.A. w tych zmianach ujęty zostaje w pozostałych kapitałach. Zmiany te mogą także wynikać z przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych i z tytułu różnic kursowych. Udział KOPEX S.A. w tych zmianach wykazuje się bezpośrednio w jego kapitale własnym.

1 października 2014r. spółka zależna od Emitenta mająca siedzibę w kraju zawarła ze spółką od niej zależną, mającą siedzibę za granicą, porozumienie, na mocy którego nie dojdzie do spłaty wymagalnych wierzytelności przez spółkę zagraniczną na rzecz spółki krajowej, a intencją stron jest konwersja tych wierzytelności na kapitał lub dokapitalizowanie spółki zagranicznej w inny sposób. Od dnia 1 października 2014r., zgodnie z MSR 21 wierzytelności te są traktowane jako inwestycje netto w jednostce działającej za granicą, a różnice kursowe z wyceny tych inwestycji ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach.

- Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Odpisywanie wartości składnika wartości niematerialnych rozkłada się równomiernie na przestrzeni jak najbardziej prawidłowo oszacowanego okresu jego użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się w momencie, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia. Stosowana metoda odzwierciedla sposób konsumowania korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Wartości niematerialne, za wyjątkiem wartości firmy, amortyzowane są metodą liniową, według następujących zasad:

- licencje na użytkowanie programów komputerowych 10% - 30%

- programy komputerowe 20%

- inne wartości niematerialne – zgodnie z okresem trwania umowy lub szacowanego okresu użytkowania.

Wartości niematerialne o niskiej jednostkowej cenie nabycia (wartości początkowej poniżej 3,5 tys. zł) są odpisywane jednorazowo w koszty. Pozostałe wartości niematerialne amortyzowane są metodą liniową na przestrzeni jak najbardziej prawidłowo oszacowanego okresu jego użytkowania.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o istotnej wartości początkowej są weryfikowane co najmniej na koniec każdego roku obrotowego.

Amortyzacja wartości niematerialnych zawarta jest w następujących pozycjach rachunku zysków i strat: koszty wytworzenia sprzedanych produktów, koszty sprzedaży, koszty ogólnego zarządu.

- Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżka wartości a) nad wartością b) gdzie:

a) stanowi sumę kwot:

- przekazanej zapłaty wycenianej zgodnie z MSSF 3, który generalnie wymaga wyceny według wartości godziwej. Jest to płatność transferowana czyli zapłata bez kosztów związanych z bezpośrednim przejęciem,
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, które wycenia w wartości godziwej lub w wartości proporcjonalnego udziału niekontrolujących udziałów w możliwych do zidentyfikowanych aktywach netto jednostki przejmowanej,
- w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień przejścia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej,

b) kwotę netto ustalonej na dzień przejścia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF 3.

Późniejsza wycena wartości firmy polega na testowaniu jej pod kątem utraty wartości i wykazywaniu w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości, którą ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Celem przeprowadzenia testu na utratę wartości firmy, wartość firmy zostaje przyporządkowana do poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze,
- być nie większy niż jeden segment działalności z definicją podstawowego lub uzupełniającego wzoru sprawozdawczości finansowej.

- Koszty prac badawczych i rozwojowych

Nakłady na prace badawcze ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Wydatki poniesione na projekty rozwojowe ujmuje się wtedy, gdy spełnione są kryteria aktywowania. Po początkowym ujęciu koszty prac rozwojowych pomniejsza się o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się metodą liniową w okresie przewidywanego uzyskiwania przychodów ze sprzedaży związanych z danym projektem.

- Środki trwałe

Początkową wartość rzeczowego majątku trwałego ustala się w cenie nabycia, a w przypadku wytworzenia środka trwałego we własnym zakresie w wysokości technicznego kosztu wytworzenia. Koszty finansowania zewnętrznego powstałe na skutek i w okresie realizacji inwestycji zwiększają cenę nabycia lub koszt wytworzenia. Wartość początkową środków trwałych powiększają nakłady poniesione na ich ulepszenie, jeżeli oczekuje się, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres oraz istnieje prawdopodobieństwo uzyskania korzyści ekonomicznych związanych z danym składnikiem aktywów. Jeżeli wartość końcowa składnika rzeczowych aktywów trwałych wzrasta do kwoty wyższej lub równej jego wartości bilansowej, wówczas zaprzestaje się amortyzowania tego składnika do czasu, gdy jego wartość końcowa spadnie poniżej wartości bilansowej. Wartość majątku trwałego podlega amortyzacji, uwzględniając planowany okres eksploatacji i wartość odzysku w przypadku likwidacji. Środki trwałe o niskiej wartości początkowej (poniżej 3,5 tys. zł) amortyzowane są jednorazowo w momencie przyjęcia do użytkowania.

Środki trwałe umarżane są według metody liniowej w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Wartość końcowa oraz okresy użytkowania poddawane są corocznemu przeglądowi i aktualizowane stosowaną w następnych okresach bilansową stawką amortyzacyjną.

Stawki amortyzacji stosowane dla środków trwałych są następujące:

- budynki i budowle – 2,5% - 4,5%,
- urządzenia techniczne i maszyny – 10% - 38,72%,
- środki transportu – 20% - 33,06%,
- pozostałe – 14% - 40%,
- prawo wieczystego użytkowania gruntu, zakupione na własność w okresie umownym w jakim można te prawa wykorzystywać.

Prawo wieczystego użytkowania gruntu, otrzymane nieodpłatnie od Skarbu Państwa ewidencjonuje się pozabilansowo.
Grunty własne nie podlegają umorzeniu.

- Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, dla których istnieje aktywny program znalezienia nabywcy oraz oczekuje się zakończenia planu sprzedaży w czasie jednego roku klasyfikuje się jako aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży i zaprzestaje się ich amortyzacji.

- Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne – utrzymywane w celu osiągnięcia dochodów z dzierżawy lub/i przyrostu ich wartości – wyceniane są na dzień bilansowy według ceny nabycia pomniejszonej o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne. Okres i metoda amortyzacji nieruchomości inwestycyjnych o istotnej wartości początkowej weryfikowane są co najmniej na koniec każdego roku obrotowego pod względem przewidywanej ekonomicznej użyteczności. Nieruchomości inwestycyjne umarżane są według metody liniowej począwszy od miesiąca następnego po miesiącu przyjęcia do eksploatacji w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Stawki amortyzacji stosowane dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

- budynki i budowle – 2,5% - 4,5%,

- prawo wieczystego użytkowania gruntu, zakupione na własność w okresie umownym w jakim można te prawa wykorzystywać.

Grunty własne nie podlegają umorzeniu.

- Środki trwale w budowie

Na dzień bilansowy środki trwale w budowie wycenia się w wysokości ogółu kosztów poniesionych w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

- Leasing

- Leasing finansowy

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu finansowego jako leasingobiorca, na dzień rozpoczęcia leasingu ujmuje aktywo będące przedmiotem umowy leasingowej oraz zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie równej wartości godziwej lub w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej. Następnie przedmiot umowy leasingowej amortyzuje się na takich samych zasadach jak inne rzeczowe aktywa trwale. Przy braku wystarczającej pewności, że jednostka uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania. Koszty finansowe rozlicza się w taki sposób na poszczególne okresy objęte okresem leasingu, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania. Zobowiązania z tytułu umowy leasingu prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji pasywów w podziale na długo i krótkoterminowe. Koszty finansowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w kosztach finansowych w pozycji „Odsetki”. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu finansowego jako leasingodawca, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej należności z tego tytułu prezentowane są w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, tj. w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, w odrębnej pozycji w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe. Dochody finansowe ujmowane są racjonalnie i systematycznie, w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu z inwestycji. Dochody finansowe ujmowane są w rachunku zysków i strat w przychodach finansowych w pozycji „Odsetki”.

- Leasing operacyjny

Umowa leasingowa jest zaliczana do leasingu operacyjnego jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu operacyjnego jako leasingobiorca opłaty z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje jako koszty metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie korzyści czerpanych przez jednostkę. W przypadku, gdy jednostka jest stroną umowy leasingu operacyjnego jako leasingodawca, prezentuje aktywo oddane w leasing operacyjny zgodnie z charakterem tego aktywa, a dochody ujmuje metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedlałoby sposób rozłożenia w czasie zmniejszania się

korzyści czerpanych z oddanego w leasing składnika aktywów. W sprawozdaniu finansowym jednostka dokonuje ujawnień dotyczących leasingu wymaganych przez MSSF/MSR.

- Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe zaklasyfikowano do następujących kategorii:

- Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy
- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności
- Pożyczki i należności finansowe
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
- Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy
- Pozostałe zobowiązania finansowe
- Instrumenty pochodne dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

obejmują aktywa nabyte w celu szybkiej odsprzedaży w krótkim terminie oraz inne aktywa finansowe stanowiące część portfela podobnych aktywów, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo realizacji w krótkim terminie zakładanych korzyści ekonomicznych oraz te aktywa finansowe, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej bez powiększenia o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji tych instrumentów. Po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, a skutki wyceny prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”, za wyjątkiem transakcji walutowych, dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń, a które zawarto celem zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu; wycena takich transakcji odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Przychody finansowe – różnice kursowe” lub „Koszty finansowe – różnice kursowe”.

Do takich aktywów finansowych Grupa w szczególności zalicza:

- instrumenty pochodne dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń – w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane w pozycji aktywów obrotowych: „Pochodne instrumenty finansowe”. Wycena takich instrumentów, jak również ich realizacja odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Pozostałe zyski (straty)”, za wyjątkiem transakcji walutowych, które zawarto celem zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu; wycena takich transakcji odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Przychody finansowe – różnice kursowe” lub „Koszty finansowe – różnice kursowe”.
- udziały i akcje w podmiotach nie będących podmiotami zależnymi i stowarzyszonymi, z zamiarem ich szybkiej odsprzedaży – w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane w pozycji aktywów obrotowych: „Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy”. Skutki wyceny takich aktywów finansowych oraz wynik na ich sprzedaży odnoszone są w pozycję rachunku zysków i strat „Pozostałe zyski (straty)”.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności

obejmują aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, ale charakteryzujące się określonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, a także ustalonym terminem wymagalności, pod warunkiem iż jednostka ma nie tylko zamiar utrzymania ich do terminu wymagalności, ale jest w stanie ten zamiar zrealizować, inne niż wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub spełniające definicję pożyczek i należności. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów.

Po początkowym ujęciu inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Skutek wyceny odnoszony jest w pozycję rachunku zysków i strat „Pozostałe zyski (straty)”

Aktywa te Grupa prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe w tych samych pozycjach, co udzielone pożyczki.

Pożyczki i należności finansowe

są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. W momencie początkowego ujęcia pożyczki i należności wycenia się w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem pożyczek i należności o terminie wymagalności poniżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, które ujmują się w wartości należnej zapłaty. Skutek wyceny odnoszony jest w "Pozostałe zyski (straty)".

Do kategorii pożyczek i należności jednostka zalicza:

- należności z tytułu dostaw i usług – prezentowane w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej jako aktywa obrotowe;
- pozostałe należności finansowe, w szczególności należności: pracownicze, z tytułu sprzedaży aktywów finansowych, z tytułu dywidend, ze sprzedaży środków trwałych – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe długoterminowe aktywa” (z terminem wymagalności powyżej 12 miesięcy) i w pozycji „Krótkoterminowe pozostałe należności” (z terminem wymagalności do 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego).
- udzielone pożyczki – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w podziale na długoterminowe (w części z terminem wymagalności powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego) i krótkoterminowe (w części z terminem wymagalności poniżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego), odpowiednio w pozycjach: „Pozostałe długoterminowe aktywa” oraz „Udzielone pożyczki krótkoterminowe”.

Pożyczki i należności finansowe wyrażone w walutach obcych wycenia się na dzień sprawozdawczy po kursie średnim, ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. Różnice kursowe od należności finansowych wyrażonych w walutach obcych powstałe na dzień wyceny i przy zapłacie zalicza się do „Pozostałych zysków (strat)”. Różnice kursowe od pożyczek ujmują się w Przychodach finansowych lub Kosztach finansowych w pozycji „Różnice kursowe”.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub nie będące: pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy. W momencie początkowego ujęcia aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów. Po początkowym ujęciu są one wyceniane w wartości godziwej, a skutki tej wyceny ujmowane są w innych całkowitych dochodach, powiększając lub pomniejszając kapitał z aktualizacji wyceny. Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości oraz różnice kursowe są ujmowane w rachunku wyników. W momencie wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej skumulowane zyski lub straty ujęte poprzednio w innych całkowitych dochodach przenosi się z kapitału własnego do zysków lub strat. Dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które nie mają ustalonego terminu wymagalności i nie jest możliwe ustalenie ich wartości godziwej, wyceny dokonuje się w cenie nabycia.

Do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży jednostka zalicza w szczególności udziały i akcje w jednostkach nie będących podmiotami zależnymi lub stowarzyszonymi, zakupionych bez zamiaru szybkiej odsprzedaży – prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy

obejmują zobowiązania zaciągnięte w celu szybkiej odsprzedaży w krótkim terminie, stanowiące część portfela podobnych instrumentów finansowych, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo realizacji w krótkim terminie na niekorzystnych warunkach oraz te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, jeśli prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. W momencie początkowego ujęcia wycenia się je w wartości godziwej bez powiększenia o koszty transakcyjne, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji tych instrumentów. Po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, a skutki wyceny prezentowane są w rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”, za wyjątkiem transakcji walutowych, dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń, a które zawarto celem zabezpieczenia spłaty pożyczki lub kredytu; wycena takich transakcji odnoszona jest w rachunku zysków i strat w pozycję „Przychody finansowe – różnice kursowe” lub „Koszty finansowe – różnice kursowe”.

Do takich zobowiązań finansowych Grupa w szczególności zalicza:

- instrumenty pochodne dla których nie jest prowadzona rachunkowość zabezpieczeń – w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane w pozycji zobowiązań krótkoterminowych: „Pochodne instrumenty finansowe”. Realizacja instrumentu pochodnego odnoszona jest w te same pozycje rachunku zysków i strat, co jego wycena.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Jednostka kwalifikuje do tej kategorii zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy. W momencie początkowego ujęcia ujmuje się je w wartości godziwej, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej za wyjątkiem zobowiązań finansowych krótkoterminowych, które ujmuje się w kwocie wymagającej zapłaty.

Do pozostałych zobowiązań finansowych jednostka zalicza w szczególności:

- kredyty i otrzymane pożyczki – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Kredyty i pożyczki długoterminowe” (w części z terminem spłaty powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego) oraz w pozycji „Kredyty i pożyczki krótkoterminowe” (w części z terminem spłaty do 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w odrębnej pozycji jako zobowiązania krótkoterminowe,
- pozostałe zobowiązania finansowe, w szczególności zobowiązania: pracownicze, z tytułu zakupu środków trwałych – prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach: „Długoterminowe pozostałe zobowiązania” – dla zobowiązań z terminem spłaty powyżej 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego oraz „Krótkoterminowe pozostałe zobowiązania” – dla zobowiązań z terminem spłaty do 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Instrumenty pochodne dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń

są to instrumenty wyznaczone, zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, których wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy środków pieniężnych służą zrównoważeniu zmiany wartości godziwej lub przepływów środków pieniężnych zabezpieczanej pozycji.

Jednostka może stosować rachunkowość zabezpieczeń, gdy spełnione są wszystkie warunki wymienione w MSSF/MSR, tj.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne,
- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia jest wysoce prawdopodobna oraz podlega zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które mogą wpłynąć na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane, a efektywność zabezpieczenia jest zachowana we wszystkich okresach sprawozdawczych.

Instrumenty pochodne, dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń są zaprezentowane w aktywach lub zobowiązaniach – odpowiednio dla wartości wyceny instrumentu dodatniej oraz ujemnej w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”.

Przeszacowanie wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego odnosi się:

- w zyski lub straty – w przypadku instrumentów zabezpieczających wartość godziwą
- w inne całkowite dochody – w przypadku instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy środków pieniężnych powiększając lub pomniejszając kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie)
- w zyski lub straty – w przypadku instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy środków pieniężnych (w części stanowiącej nieefektywne zabezpieczenie) w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”.

Przy zabezpieczeniu przyszłych przepływów środków pieniężnych, jeśli zabezpieczana planowana transakcja wpływa na wynik finansowy to związane pozycją zabezpieczającą zyski lub straty, które były ujęte bezpośrednio w kapitale własnym przenosi się w tym samym okresie lub okresach do tej samej pozycji rachunku zysków i strat, w którą odniesiona jest pozycja zabezpieczana. Realizacja planowanej transakcji niosącej za sobą realizację instrumentu zabezpieczającego skutkuje ujęciem wyniku zrealizowanego instrumentu zabezpieczającego w tą samą pozycję rachunku zysków i strat, w którą odniesiona jest pozycja zabezpieczana.

Jednostka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, w każdym z następujących przypadków:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany;
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wymienione w MSSF/MSR,
- jednostka unieważnia powiązanie zabezpieczające,

w takich przypadkach skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, które ujęto w innych całkowitych dochodach przez okres w którym zabezpieczenie było efektywne, pozostają dalej w kapitale własnym w pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny”, aż do momentu zajścia planowanej transakcji;

- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji – w takim przypadku wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym ujęte w innych całkowitych dochodach przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne ujmuje się w pozycji „Pozostałe zyski (straty)”.

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń udziałów w aktywach netto podmiotów zagranicznych.

Utrata wartości

Grupa ocenia na każdy dzień sprawozdawczy, czy nie ma obiektywnych dowodów na zaistnienie utraty wartości aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych. Dla każdej znaczącej klasy aktywów finansowych, Grupa ujawnia charakter i kwotę każdej straty odniesionej na wynik finansowy, spowodowanej utratą wartości przez ten składnik.

Aktywo finansowe lub grupa aktywów utraci na wartości i Grupa poniesie stratę z tytułu utraty wartości jedynie, gdy istnieją obiektywne dowody trwałej utraty wartości jako efekt jednego lub większej liczby zdarzeń, zaszłych po pierwotnym ujęciu, a mających wpływ na przewidywane przyszłe przepływy pieniężne aktywa finansowego lub grupy aktywów finansowych, które można w wiarygodny sposób zmierzyć. Przewidywane straty wynikające z przyszłych zdarzeń, niezależnie od tego jak prawdopodobne, nie są ujmowane. Obiektywne dowody na utratę wartości obejmują dane możliwe do zaobserwowania przez posiadacza aktywa o następujących zdarzeniach powodujących utratę wartości:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
- niedotrzymanie warunków umowy np. dotyczy płatności odsetek lub spłaty kapitału,
- udzielanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę udogodnień wskutek ekonomicznych lub prawnych przyczyn odnoszących się do trudności finansowych pożyczkobiorcy, które w normalnych warunkach nie byłyby udzielone;
- staje się prawdopodobne, że pożyczkobiorca upadnie lub podlegać będzie restrukturyzacji zadłużenia;
- utrata aktywnego rynku dla tego aktywa finansowego spowodowana trudnościami finansowymi;
- możliwe do zaobserwowania dane wskazujące możliwy do określenia spadek przyszłych przepływów pieniężnych z grupy aktywów finansowych od momentu pierwotnego ujęcia, chociaż spadek nie wynika jeszcze z utraty wartości poszczególnych aktywów w tej grupie. Obejmują one: negatywne zmiany w statusie płatniczym pożyczkobiorców w grupie (zwiększona liczba opóźnionych płatności) lub krajowe lub lokalne uwarunkowania ekonomiczne wpływające na niedotrzymanie warunków umownych w grupie aktywów (wzrost bezrobocia, spadek cen nieruchomości).

- Inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych

Grupa w jednostkowym sprawozdaniu finansowym ujmuje inwestycje w jednostkach zależnych i stowarzyszonych w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości i prezentuje w Aktywach trwałych, w pozycji „Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe”.

- Zapasy

Zapasy wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też w wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego która z nich jest niższa. Na dzień bilansowy dokonuje się odpisów aktualizujących wartość zapasów jeżeli wystąpią przyczyny uzasadniające ich dokonanie. Odpisy zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych. Na dzień bilansowy zapasy wykazuje się w cenie nabycia pomniejszonej o utworzone odpisy aktualizujące. Grupa dokonuje rozchodu zapasów według następujących metod:

- materiały według metody średniej ważonej,
- materiały zakupione dla konkretnego zlecenia oraz towary w drodze szczegółowej identyfikacji rzeczywistych cen tych składników, niezależnie od daty ich zakupu lub wytworzenia,

- Środki pieniężne

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. Wyrażone w walutach obcych środki pieniężne wycenia się na dzień bilansowy po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez NBP na ten dzień. Różnice kursowe odnosi się na przychody lub koszty finansowe.

- Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe czynne dokonywane są, jeżeli koszty poniesione dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Tytuły czynnych rozliczeń międzyokresowych, które nie dotyczą normalnego cyklu działalności operacyjnej Spółki, a ich okres rozliczenia nastąpi w czasie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego, wykazywane są w pozycji „Pozostałe długoterminowe aktywa”. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe prezentowane są w pozycji „Krótkoterminowe pozostałe należności”.

Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne

są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Mimo iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty, stopień niepewności jest mniejszy niż w przypadku rezerw. Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów jednostka zalicza planowane koszty badania sprawozdania finansowego, wartość wykonanych na rzecz Spółki świadczeń, które nie zostały zafakturowane, a na mocy umowy wykonawca nie był zobowiązany do jej zafakturowania, koszty z tytułu opłat za emisję zanieczyszczeń, koszty bieżącego okresu udokumentowane fakturą w następnym okresie. Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne wykazuje się w pasywach w zobowiązaniach krótkoterminowych w pozycji „Rozliczenia międzyokresowe”.

- Kapitały własne

Kapitał własny obejmuje kapitał zakładowy (akcyjny), kapitał zapasowy i rezerwowy, kapitał z aktualizacji wyceny, zysk (stratę) netto danego okresu i niepodzielony wynik z lat ubiegłych.

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze handlowym. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wpłaty na poczet kapitału. Akcjonariusze mogą zwiększać lub zmniejszać kapitał zgodnie z Kodeksem Handlowym. Jeżeli zwiększenie następuje na skutek podwyższenia kapitału, księgowane jest dopiero pod datą zarejestrowania zmiany przez sąd.

Wycena kapitału podstawowego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej następuje w wartości nominalnej.

Akcje własne są ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w cenie nabycia jako pomniejszenie kapitału własnego. W przypadku sprzedaży, emisji lub umorzenia akcji własnych, w ramach zysków i strat nie są wykazywane żadne zyski ani straty.

- Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty nie są pewne.

Rezerwę tworzy się, gdy:

- a) na Spółce ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- b) prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
- c) można oszacować wiarygodnie kwotę tego obowiązku

Jeśli warunki te nie są spełnione, rezerwy nie tworzy się.

Wysokość rezerw powinna być jak najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia istniejącego obowiązku na dzień sprawozdawczy, czyli:

- a) kwotą – jaką zgodnie z racjonalnymi przesłankami Grupa zapłaciłaby w ramach wypełnienia obowiązku na dzień sprawozdawczy lub,
- b) kwotą, jaką zapłaciłaby na rzecz strony trzeciej w zamian za przejęcie na siebie obowiązku w tym samym terminie.

Rezerwę wycenia się uwzględniając ryzyko i niepewność. Jeśli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które będą niezbędne do wypełnienia obowiązku. Szacunki wyniku oraz skutku

finansowego są dokonywane na drodze osądu kierownictwa Spółki, wspomaganego dotychczasowymi doświadczeniami dotyczącymi podobnych transakcji oraz ewentualnie raportami niezależnych ekspertów. Do niepewności dotyczącej kwoty, na jaką należy utworzyć rezerwę podchodzi się z wykorzystaniem różnych środków w zależności od okoliczności.

Rezerwy tworzone są na takie tytuły jak:

- przewidywane straty dotyczące realizowanych kontraktów,
- udzielone gwarancje i poręczenia,
- skutki toczącego się postępowania sądowego i odwoławczego,
- przyszłe zobowiązania związane z restrukturyzacją.

- Rezerwa na świadczenia pracownicze

W Grupie wypłacane są świadczenia z tytułu jednorazowych odpraw emerytalno-rentowych, odpraw pośmiertnych, zgodnie z zakładowymi układem zbiorowym pracy i regulaminami wynagradzania.

Zgodnie z MSR 19 rezerwy na świadczenia pracownicze są szacowane metodami aktuarialnymi przez niezależnego aktuarusza.

Koszty z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia Grupa ujmuje w następujący sposób:

- w wyniku: koszty bieżącego zatrudnienia, koszty przeszłego zatrudnienia, odsetki netto od zobowiązań z tytułu określonych świadczeń;
- w pozostałych całkowitych dochodach: zyski i straty aktuarialne z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia.

W pozycji „Rezerwy na świadczenia pracownicze” Grupa ujmuje również rezerwę na niewykorzystane urlopy pracownicze, należne premie oraz nagrody jubileuszowe, jeśli istnieje obowiązek – zarówno obligatoryjny jak i zwyczajowy – ich wypłaty.

- Aktywa i rezerwa na podatek dochodowy

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, podmiot tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, którego jest podatnikiem.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się, przy uwzględnieniu zasady ostrożności w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na:

- ujemne różnice przejściowe,
- przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych
- przeniesienie na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych.

Ujemne różnice przejściowe powodują powstanie kwot podlegających odliczeniu podatkowemu w toku ustalania zysku do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie zysk do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się w wysokości kwot podlegających zwrotowi od władz podatkowych zgodnie z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na dzień sprawozdawczy.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości. Rezerwa jest wyceniana zgodnie z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy rezerwa zostanie rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na dzień sprawozdawczy.

Rezerwę na podatek dochodowy i aktywowany podatek dochodowy tworzy się tylko w stosunku do korekt o charakterze przejściowym.

Podatek odroczony ujmuje się poza rachunkiem zysków i strat, jeżeli podatek dotyczy pozycji, które w tym samym lub innym okresie zostały ujęte poza rachunkiem zysków i strat. Jeżeli dotyczy pozycji, które w tym samym lub w innym okresie zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach, to podatek odroczony ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Jeżeli dotyczy pozycji, które zostały ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, podatek odroczony ujmuje się w kapitale własnym.

- Przychody

Przychody są wpływami korzyści ekonomicznych brutto danego okresu, powstałymi w wyniku zwykłej działalności gospodarczej podmiotu, skutkującymi zwiększeniem kapitału własnego, innymi niż zwiększenie kapitału wynikającego z wpłat udziałowców. Przychody i koszty tej samej transakcji ujmowane są równolegle.

Przychody są ujmowane w momencie, kiedy staje się prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można w wiarygodny sposób określić. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług oraz ewentualne rabaty i opusty.

Przychody ze sprzedaży aktywów są ujmowane w momencie dostawy oraz gdy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności aktywów zostały przekazane nabywcy.

Przychody ze świadczenia usług (z wyjątkiem umów o usługi budowlane) są rozpoznawane w momencie świadczenia usług stronie trzeciej.

Przychody z tytułu dywidend są wykazywane w momencie przyznania Spółce prawa do wypłaty dywidendy w Pozostałych przychodach.

- Dotacje rządowe

Dotacje rządowe, łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej ujmuje się wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że:

- Grupa spełni warunki związane z dotacjami,
- dotacje będą otrzymane.

Pojęcie rząd odnosi się do rządu, instytucji rządowych, agencji rządowych oraz innych podobnych organów lokalnych, krajowych lub międzynarodowych. Dotacje rządowe ujmuje się w systematyczny sposób jako przychód w poszczególnych okresach, aby zapewnić ich współmierność z odnośnymi kosztami, które dotacje mają skompensować. Dotacje nie zwiększają bezpośrednio kapitału własnego. Dotację rządową, która staje się należna jako forma rekompensaty za już poniesione koszty lub straty lub przyznana Grupie celem udzielenia jej natychmiastowego finansowego wsparcia, bez towarzyszących przyszłych kosztów, ujmuje się jako przychód w okresie, w którym stała się należna. Dotacje rządowe podlegające spłatom są ujmowane jako zmiana wielkości szacunkowych. Oznacza to, że spłata dotacji odnoszona jest w pierwszej kolejności na nierozliczone saldo przychodów przyszłych okresów. Pozostała część odnoszona jest w koszty bieżącego okresu. Standard nie rozstrzyga zagadnienia dotacji unijnych. Grupa traktuje dotacje unijne na równi z dotacjami rządowymi.

- Umowy o usługi budowlane

Umowy o usługi budowlane obejmują indywidualnie zawarte umowy o budowę składnika aktywów lub zespołu aktywów, pozostających ze sobą w ścisłym związku lub zależności z uwagi na projekt, technologię i spełniane funkcje lub ostateczne przeznaczenie bądź wykorzystanie.

W szczególności obejmują one dostawy kompleksów ścianowych, pionowe i poziome roboty górnicze oraz dostawę maszyn i urządzeń, takich jak przenośniki, kombajny o dużym stopniu dostosowania do wymagań klienta oraz obudowy zmechanizowane.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. spółka rozpoznała przychody ze sprzedaży urządzeń w kwocie 29.142 tys. zł, dla których umowy sprzedaży zostały zawarte w roku 2015, stosując metodę zaawansowania kosztowego zgodnie z MSR11. Wszystkie istotne warunki umów zostały uzgodnione przed rozpoczęciem prac, a urządzenia te są każdorazowo dostosowywane do wymagań odbiorców.

Większość umów jest zawieranych w cenach stałych i są rozliczane metodą stopnia zaawansowania umowy.

Stopień zaawansowania realizacji umowy wylicza się jako procentowo wyrażony iloraz kosztów faktycznie poniesionych, udokumentowanych właściwymi dokumentami księgowymi oraz szacowanych, łącznych kosztów umowy.

Grupa rozpoznaje koszty prowizji agencyjnych związanych z realizowanymi kontraktami proporcjonalnie do stopnia zaawansowania umowy.

Przychody całkowite z umowy zawierają początkową kwotę przychodów ustaloną w umowie oraz zmiany dokonywane w trakcie trwania umowy, roszczenia oraz premie.

Zmiany w przychodach z umowy są uwzględniane jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że zostaną zaakceptowane przez odbiorcę usług oraz że możliwe jest wiarygodne ustalenie ich wartości. Przychody z umów wycenia się w wartości godziwej otrzymanej lub należnej zapłaty. Na całkowity koszt umowy składają się koszty odnoszące się bezpośrednio do konkretnej umowy, koszty ogólnie powiązane z działalnością wynikającą z umowy, a które mogą być przyporządkowane do konkretnej umowy oraz inne koszty, którymi zgodnie z warunkami umowy można obciążyć odbiorcę usług. Okresowo, nie rzadziej jednak niż na dzień sprawozdawczy, dokonuje się przeglądu i aktualizacji całkowitych kosztów i przychodów z tytułu realizacji umowy oraz zawsze, w przypadku istotnych zmian w szacunkach przychodów lub kosztów realizacji umowy. Skutki zmian szacunków przychodów i kosztów związanych z umową oraz skutki zmian szacunków w wyniku umowy ujmuje się jako zmianę wartości szacunkowej. Zmienione szacunki stosuje się do określenia wysokości przychodów i kosztów ujętych w wyniku w okresie sprawozdawczym, w którym nastąpiła zmiana oraz w okresach następnym. Przychód na koniec okresu sprawozdawczego ustala się proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy, po odliczeniu przychodów, które wpłynęły na wynik finansowy w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Jeżeli oszacowane całkowite i ostateczne przychody i koszty dotyczące realizowanej umowy o usługę budowlaną wskazują na stratę, to w tym przypadku na całość straty tworzy się rezerwę w ciężar kosztów.

Przychody z realizowanych kontraktów wykazywane są w odniesieniu do stopnia realizacji umowy, a powstałe różnice z wyceny ujmowane są następująco:

- nadwyżka ustalonych z wyceny narastająco przychodów nad sumą ujętych strat i należności uwarunkowanych wykonaniem umowy (częściowe przychody fakturowane) zarachowywana jest w pozycji krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych i prezentowana w aktywach w pozycji „Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane”.
- nadwyżka ujętych strat i należności uwarunkowanych wykonaniem umowy (częściowe przychody fakturowane) nad ustalonymi z wyceny narastająco przychodami zarachowywana jest w pozycji krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych biernych i prezentowana w pasywach w pozycji – „Pozostałe zobowiązania”.

7.2. Z dniem 1 stycznia 2014r. weszły w życie następujące nowe i zmienione standardy i interpretacje, które nie miały istotnego wpływu na niniejsze sprawozdanie finansowe.

MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdanie finansowe”

MSSF 10 został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2011r. i obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014r. lub po tej dacie.

Nowy standard zastępuje wytyczne w sprawie kontroli i konsolidacji zawarte w MSR 27 oraz w interpretacji SKI-12. MSSF 10 zmienia definicję kontroli w taki sposób, by dla wszystkich jednostek obowiązywały te same kryteria określania kontroli. Zmienionej definicji towarzyszą obszernie wytyczne dotyczące zastosowania.

MSSF 12 „Ujawnianie udziałów w innych jednostkach”

MSSF 12 został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2011 r. i obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

Nowy standard dotyczy jednostek posiadających udziały w jednostce zależnej, wspólnym przedsięwzięciu, jednostce stowarzyszonej lub w niekonsolidowanej jednostce zarządzanej umową. Standard zastępuje wymogi w zakresie ujawniania informacji zawartych obecnie w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe”, MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych” oraz MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. MSSF 12 wymaga, by jednostki ujawniały informacje, które pomogą użytkownikom sprawozdań finansowych ocenić charakter, ryzyko i skutki finansowe inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach i niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową. W tym celu nowy standard nakłada wymóg ujawniania informacji dotyczących wielu obszarów, w tym znaczących osądów i założeń przyjmowanych przy ustalaniu, czy jednostka kontroluje, współkontroluje czy posiada znaczący wpływ na inne jednostki; obszernych informacji o znaczeniu udziałów niekontrolujących w działalności i przepływach pieniężnych grupy; sumarycznych informacji finansowych o spółkach zależnych ze znaczącymi udziałami niekontrolującymi, a także szczegółowych informacji o udziałach w niekonsolidowanych jednostkach zarządzanych umową.

Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”

Zmieniony MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2011 r. i obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

MSR 27 został zmieniony w związku z opublikowaniem MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Celem zmienionego MSR 27 jest określenie wymogów ujmowania i prezentacji inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia oraz jednostki stowarzyszone w sytuacji gdy jednostka sporządza jednostkowe sprawozdania finansowe. Wytyczne na temat kontroli oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zostały zastąpione przez MSSF 10.

Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmieniony MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2011 r. i obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 28 wynikały z projektu RMSR na temat wspólnych przedsięwzięć. Rada zdecydowała o włączeniu zasad dotyczących ujmowania wspólnych przedsięwzięć metodą praw własności do MSR 28, ponieważ metoda ta ma zastosowanie zarówno do wspólnych przedsięwzięć jak też jednostek stowarzyszonych. Poza tym wyjątkiem, pozostałe wytyczne nie uległy zmianie.

Zmiany do MSR 32 – Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” dotyczące kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w grudniu 2011r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014r. lub po tej dacie.

Zmiany wprowadzają dodatkowe objaśnienia stosowania MSR 32, aby wyjaśnić niespójności napotymane przy stosowaniu niektórych kryteriów dotyczących kompensowania.

Podmioty inwestycyjne – zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27

Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27 „Podmioty inwestycyjne” obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

Zmiany wprowadzają do MSSF 10 definicję podmiotu inwestycyjnego. Podmioty takie będą zobowiązane wykazywać swoje jednostki zależne w wartości godziwej przez wynik finansowy i konsolidować jedynie te jednostki zależne, które świadczą na jej rzecz usługi związane z działalnością inwestycyjną spółki. Zmieniono również MSSF 12, wprowadzając nowe ujawnienia na temat podmiotów inwestycyjnych.

MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”

MSSF 11 został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2011 r. i obowiązuje w Unii Europejskiej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie. Nowy standard zastępuje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz interpretację SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników”. Zmiany w definicjach ograniczyły liczbę rodzajów wspólnych przedsięwzięć do dwóch: wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcia. Jednocześnie wyeliminowano dotychczasową możliwość wyboru konsolidacji proporcjonalnej w odniesieniu do jednostek pod wspólną kontrolą. Wszyscy uczestnicy wspólnych przedsięwzięć mają obecnie obowiązek ich ujęcia metodą praw własności.

Zmiany w przepisach przejściowych do MSSF 10, MSSF 11, MSSF 12

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w czerwcu 2012 r. zmiany w przepisach przejściowych do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12. Zmiany będą obowiązywać dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2014r. lub wcześniej – jeżeli standardy które są ich podstawą (MSSF 10, 11 lub 12) zostały zastosowane z datą wcześniejszą. Zmiany precyzują przepisy przejściowe dla MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”. Podmioty przyjmujące MSSF 10 powinny ocenić, czy posiadają kontrolę w pierwszym dniu rocznego okresu dla którego po raz pierwszy zastosowano MSSF 10, a jeżeli wnioski z tej oceny różnią się od wniosków z MSR 27 i SKI 12, wtedy dane porównawcze powinny zostać przekształcone, chyba że byłoby to niepraktyczne. Zmiany wprowadzają również dodatkowe przejściowe ułatwienia przy stosowaniu MSSF 10,

MSSF 11, i MSSF 12, poprzez ograniczenie obowiązku prezentacji skorygowanych danych porównawczych tylko do danych za bezpośrednio poprzedzający okres sprawozdawczy. Ponadto zmiany te znoszą wymóg prezentowania danych porównawczych dla ujawnień dotyczących niekonsolidowanych jednostek zarządzanych umową dla okresów poprzedzających okres zastosowania MSSF 12 po raz pierwszy.

Ujawnienia wartości odzyskiwalnej dotyczące aktywów niefinansowych – Zmiany do MSR 36

Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów niefinansowych” dotyczące ujawnień wartości odzyskiwalnej zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w maju 2013 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

Zmiany usuwają wymóg ujawnienia wartości odzyskiwalnej w sytuacji gdy ośrodek wypracowujący środki pieniężne zawiera wartość firmy lub aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania i nie stwierdzono utraty wartości.

Odnowienie instrumentów pochodnych i kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń – Zmiany do MSR 39

Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe” rachunkowości zabezpieczeń zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w czerwcu 2013 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

Zmiany pozwalają na kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń w sytuacji, gdy instrument pochodny, który był desygnowany jako instrument zabezpieczający, zostaje odnowiony (tj. strony zgodziły się na zastąpienie oryginalnego kontrahenta nowym) w efekcie rozliczenia instrumentu z centralną izbą rozliczeniową będące konsekwencją przepisów prawa, jeżeli spełnione są ściśle określone warunki.

7.3. Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie weszły w życie i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę, a mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy

Zmiany do MSSF 11 dotyczące nabycia udziału we wspólnej działalności

Niniejsza zmiana do MSSF 11 wymaga od inwestora w przypadku, gdy nabywa on udział we wspólnej działalności będącej biznesem w rozumieniu definicji zawartej w MSSF3 stosowania do nabycia swojego udziału zasad dotyczących rachunkowości połączeń biznesów zgodnie z MSSF 3 oraz zasad wynikających z innych standardów, chyba że są one sprzeczne z wytycznymi zawartymi w MSSF 11.

Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie ewentualnego wpływu zastosowania MSSF 11 na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany do MSSF 11 nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28 maja 2014r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017r. lub po tej dacie.

Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczyć będą wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w momencie transferu towarów lub usług na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie z nowym standardem kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Grupa jest w trakcie szacowania ewentualnego wpływu zastosowania nowego standardu na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, MSSF 15 nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

Zmiany do MSR 27 dot. metody praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych

Zmiana MSR 27 umożliwia stosowanie metody praw własności jako jednej z opcjonalnych metod ujmowania inwestycji w jednostkach zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Zmiany zostały opublikowane 12 sierpnia 2014 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z 1 stycznia 2016r.

Grupa zastosuje zmiany od 1 stycznia 2016r.

Grupa jest w trakcie szacowania wpływu ewentualnego zastosowania zmiany nowego standardu na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami

Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes”.

W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.

Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z 1 stycznia 2016r.

Grupa zastosuje zmiany od 1 stycznia 2016 r.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie ewentualnego wpływu zastosowania MSSF 11 na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

Poprawki do MSSF 2012-2014

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała we wrześniu 2014 r. „Poprawki do MSSF 2012-2014”, które zmieniają 4 standardy: MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 i MSR 34. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2016 r.

Grupa zastosuje powyższe Poprawki do MSSF od 1 stycznia 2016 r.

Grupa nie jest w stanie obecnie oszacować wpływu zastosowania poprawionych standardów na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, Poprawki do MSSF nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

Zmiany do MSR 1

18 grudnia 2014 r., w ramach prac związanych z tzw. inicjatywą dotyczącą ujawniania informacji, Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała poprawkę do MSR 1. Celem opublikowanej zmiany jest wyjaśnienie koncepcji istotności oraz wyjaśnienie że jeżeli jednostka uzna, że dane informacje są nieistotne, wówczas nie powinna ich ujawniać nawet, jeżeli takie ujawnienie jest co do zasady wymagane przez inny MSSF. W zmienionym MSR 1 wyjaśniono, że pozycje prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz sprawozdaniu z wyniku i pozostałych całkowitych dochodów mogą być agregowane bądź dezagregowane w zależności od ich istotności. Wprowadzono również dodatkowe wytyczne odnoszące się do prezentacji sum częściowych w tych sprawozdaniach. Zmiany obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2016 r.

Grupa zastosuje powyższą zmianę od 1 stycznia 2016 r.

Grupa jest w trakcie szacowania wpływu zastosowania zmian na sprawozdanie finansowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, Poprawki do MSSF nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

7.4. Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie weszły w życie i nie zostały wcześniej zastosowane przez Grupę, a które nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy

- Zmiany do MSR 16 i MSR 41 dotyczące upraw roślinnych
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 dot. wyłączenia z konsolidacji jednostek inwestycyjnych
- Zmiany do MSR 16 i MSR 38 dotyczące amortyzacji

8. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem w taki sposób, by przy zmieniających się warunkach ekonomicznych, należące do niej jednostki zachowały zdolność do kontynuowania działalności z uwzględnieniem planowanych inwestycji.

Celem zarządzania kapitałem jest :

- utrzymanie dobrego standingu finansowego
- utrzymanie bezpiecznych wskaźników kapitałowych
- maksymalizacja rentowności dla akcjonariuszy

Grupa monitoruje na bieżąco następujące wskaźniki kapitałowe:

Wskaźniki kapitałowe	31.12.2014	31.12.2013
wskaźnik średniego zadłużenia netto/średniego kapitału własnego	0,15	0,23
wskaźnik struktury pasywów (źródła finansowania)	0,74	0,72
ROE	4,00%	2,66%
wskaźnik ogólnego zadłużenia	0,26	0,28

W ramach Grupy Kapitałowej kontynuowana jest realizacja Programu Optymalizacji Majątku Kluczowych Spółek Grupy zakładającego dokonanie optymalizacji majątku i dostosowanie go do potrzeb działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty wchodzące w skład Grupy.

Głównymi zadaniami stawianymi przed Programem Optymalizacji Majątku niezmiennie jest:

- ciągła optymalizacja składników aktywów trwałych w zakresie majątku rzeczowego pod kątem stwierdzenia jego przydatności do działalności operacyjnej;
- sprzedaż majątku zbędnego do produkcji, permanentna optymalizacja majątku obrotowego w dziedzinie zapasów i należności z tytułu dostaw i usług;

Celem, który Grupa Kapitałowa zamierza osiągnąć realizując zadania Programu Optymalizacji Majątku jest maksymalnie duża redukcja zadłużenia odsetkowego netto.

Realizacja Programu jest okresowo rozliczana i analizowana. W jej wyniku zostało przeprowadzonych szereg działań optymalizacyjnych, kluczowych z punktu widzenia działalności Grupy, w tym w szczególności zbycie części majątku rzeczowego oraz przeprowadzenie alokacji Śląskiego Towarzystwa Wiertniczego DALBIS sp. z o.o. na terenie Tarnowskich Gór. Efektem prowadzonych działań było również istotne zmniejszenie wartości zapasów materiałów, produktów gotowych i produkcji w toku spółek objętych Programem Optymalizacji Majątku. Przyczyniło się to do dalszego obniżenia wysokości długu odsetkowego netto Grupy Kapitałowej, co jest zasadniczym celem optymalizacji jej majątku.

W 2014 roku odnotowano:

- a) zwiększenie kapitału obrotowego netto do kwoty 641,8 mln PLN, tj. 9,15% powyżej analogicznego okresu 2013r.
- b) spadek zadłużenia oprocentowanego netto z poziomu 399 mln PLN do kwoty 361 mln PLN, tj. 9,4% poniżej analogicznego okresu 2013r.
- c) spadek wskaźnika długu netto / EBITDA do bezpiecznego poziomu 1,3.

Ponadto Spółki z Grupy posiadają umowy kredytowe zawierające wskaźniki kapitałowe, które muszą zostać spełnione.

W trakcie roku bilansowego nastąpiło złamanie dwóch kowenantów bankowych przez Spółki z Grupy (kwartalnie), przy czym w ujęciu rocznym kowenanty te zostały spełnione.

9. Polityka zarządzania ryzykiem finansowym i zabezpieczanie

Grupa prowadzi aktywną politykę zarządzania ryzykiem finansowym, która obejmuje procesy identyfikacji, pomiaru, monitorowania, a w konsekwencji wyboru najbardziej odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanym ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem finansowym w Grupie Kopex nadzoruje Dyrektor Finansowy jednostki dominującej.

Grupa Kopex SA jest narażona przede wszystkim na następujące grupy ryzyka:

- ryzyko rynkowe obejmujące ryzyko cen towarów, ryzyko stóp procentowych i ryzyko zmian kursów walutowych,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe.

Szczegółowy opis poszczególnych grup ryzyka (zakres występowania, stopień koncentracji, procedury zabezpieczające, analiza wrażliwości) zamieszczony jest w dalszej części sprawozdania finansowego.

Ryzyko cenowe

Ze względu na nieistotne pod względem wartościowym inwestycje w kapitałowe papiery wartościowe sklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako dostępne do sprzedaży oraz wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy, Grupa nie jest w znaczący sposób narażona na ryzyko cenowe dotyczące zmian cen tego typu inwestycji.

Ryzyko stóp procentowych

W Grupie występuje ryzyko stóp procentowych głównie w związku z korzystaniem z kredytów bankowych, których oprocentowanie jest oprocentowaniem zmiennym – opartym przede wszystkim o WIBOR i stałą w okresie kredytowania marżę banków kredytujących.

Przychody/koszty z tytułu uzyskanych/zapłaconych odsetek od udzielonych/pozyskanych pożyczek zmieniały się na skutek zmian stóp procentowych w oparciu, o które były one liczone. W przypadku pożyczek w polskiej walucie oprocentowanie opierało się na zmiennym WIBOR 1M + marża, dla pożyczek w walutach obcych na EURIBOR/LIBOR + marża.

W celu minimalizacji ryzyka stopy procentowej spółka Kopex zamieniła zmienne strumienie płatności odsetkowych na stałe, zawierając w lutym 2013 roku transakcję IRS. Nominał transakcji 100 mln zł, okres zakończenia czerwiec 2014 roku.

Na dzień 31.12.2014 Grupa nie posiadała instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej lecz wykorzystywała bieżący spadek stopy referencyjnej NBP i Wibor 1M oraz na bieżąco monitorowała decyzje Rady Polityki Pieniężnej w tym zakresie.

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe głównie z tytułu prowadzenia działalności podstawowej tj. transakcji sprzedaży i zakupu towarów i usług w walutach obcych (głównie w EUR i USD).

Głównymi instrumentami finansowymi zabezpieczającymi ryzyko walutowe są terminowe transakcje walutowe typu forward.

Dla ograniczenia ryzyka walutowego zgodnie z przyjętą przez Grupę strategią stosowana jest procedura zabezpieczania rzeczywistych przepływów finansowych.

Grupa KOPEX S.A. w roku 2005 przyjęła „Strategię zabezpieczenia ryzyka walutowego oraz stóp procentowych”, zgodnie z którą dokonywane są transakcje zabezpieczenia ryzyka kursowego (w stosunku do kursu walutowego przyjętego w kalkulacji ofertowej) z chwilą podpisania kontraktu handlowego, a w przypadku kontraktów dotyczących obrotu węglem z chwilą złożenia zlecenia wysyłki towaru.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń oraz hedging naturalny dotyczący przepływów pieniężnych.

Instrumenty finansowe

Klasy instrumentów finansowych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych- wartość bilansowa									Ogółem
		Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Pożyczki i należności finansowe	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	Zobowiązania wyłączone z zakresu MSR 39	Należności wyłączone z zakresu MSR 39	Instrumenty zabezpieczające	
Stan na dzień 31.12.2014r.											
Udziały i akcje	12.7, 12.12A	2 106	-	39	-	-	-	-	-	-	2 145
Należności z tytułu dostaw i usług (netto)	12.10A	-	-	-	381 787	-	-	-	-	-	381 787
Należności leasingowe	12.6	-	-	-	-	-	-	-	37 986	-	37 986
Środki pieniężne i lokaty	12.13	-	-	-	84 845	-	-	-	-	-	84 845
Obligacje i udzielone pożyczki	12.7,12.11	-	-	-	156 520	-	-	-	-	-	156 520
Pozostałe aktywa finansowe (netto)	12.10C	-	-	-	65 478	-	-	-	-	-	65 478
Pochodne instrumenty finansowe	12.12A	-	-	476	-	-85	-	-	-	-1 290	-899
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	12.24	-	-	-	-	-	-174 396	-	-	-	-174 396
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	12.18A	-	-	-	-	-	-362 353	-	-	-	-362 353
Zobowiązania leasingowe	12.20	-	-	-	-	-	-	-83 611	-	-	-83 611
Pozostałe zobowiązania finansowe	12.19	-	-	-	-	-	-37 480	-	-	-	-37 480
Razem		2 106	-	515	688 630	-85	-574 229	-83 611	37 986	-1 290	70 022
Stan na dzień 31.12.2013r.											
Udziały i akcje	12.7, 12.12A	1 346	-	90	-	-	-	-	-	-	1 436
Należności z tytułu dostaw i usług (netto)	12.10A	-	-	-	371 345	-	-	-	-	-	371 345
Należności leasingowe	12.6	-	-	-	-	-	-	-	92 771	-	92 771
Środki pieniężne i lokaty	12.13	-	-	-	88 587	-	-	-	-	-	88 587
Obligacje i udzielone pożyczki	12.7,12.11	-	-	-	55 894	-	-	-	-	-	55 894
Pozostałe aktywa finansowe (netto)	12.10C	-	-	-	45 374	-	-	-	-	-	45 374
Pochodne instrumenty finansowe	12.12A	-	-	3 615	-	-526	-	-	-	6 176	9 265
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	12.24	-	-	-	-	-	-212 006	-	-	-	-212 006
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	12.18B	-	-	-	-	-	-408 189	-	-	-	-408 189
Zobowiązania leasingowe	12.20	-	-	-	-	-	-	-79 071	-	-	-79 071
Pozostałe zobowiązania finansowe	12.19	-	-	-	-	-	-41 654	-	-	-	-41 654
Razem		1 346	-	3 705	561 200	-526	-661 849	-79 071	92 771	6 176	-76 248

Na dzień 31.12.2014 oraz 31.12.2013 wartość bilansowa instrumentów finansowych była zbliżona do jej wartości godziwej.

Hierarchia wartości godziwej

		Stan na dzień 31 grudnia 2014		
		Hierarchia wartości godziwej		
Klasy instrumentów finansowych	Nota	poziom 1	poziom 2	poziom 3
Udziały i akcje	12.12A	39		
Instrumenty pochodne, w tym:	12.12A		-899	
Aktywa			1 338	
Zobowiązania			-2 237	

		Stan na dzień 31 grudnia 2013		
		Hierarchia wartości godziwej		
Klasy instrumentów finansowych	Nota	poziom 1	poziom 2	poziom 3
Udziały i akcje	12.12A	90		
Instrumenty pochodne, w tym:	12.12A		9 265	
Aktywa			9 812	
Zobowiązania			-547	

Metody i założenia przyjęte przez Grupę przy ustalaniu wartości godziwych

Dla instrumentów finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej przyjęto następujące poziomy wyceny:

- poziom 1 – ceny notowane z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- poziom 2 – dane wejściowe inne niż ceny notowane zaliczane do poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (tj. jako ceny) lub pośrednio (tj. bazujące na cenach),
- poziom 3 – dane wejściowe do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych.

Wartość godziwa instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do poziomu 2 określono przy zastosowaniu odpowiednich technik wyceny.

Grupa nie jest w stanie wiarygodnie ustalić wartości godziwej posiadanych udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, zakwalifikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Grupa wycenia tę grupę aktywów według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Analiza wrażliwości

Przy założeniu, że przedział wahań kursów walutowych na dzień 31.12.2014 r. mógłby kształtować się na poziomie +/- 10 %, wówczas wynik brutto Grupy byłby niższy lub wyższy o 15 314 tys. zł (11 806 tys. zł na 31.12.2013r.)

Przy założeniu, że przedział wahań stóp procentowych na dzień 31.12.2013 r. mógłby kształtować się na poziomie +/- 1 % wówczas wynik brutto Grupy byłby niższy lub wyższy o 1 667 tys. zł (2 500 tys. zł na 31.12.2013r.)

Analiza wrażliwości (w tys. zł) stan na 31.12.2014

	wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko kursu walutowego			
		plus / minus 1%		plus 10% (osłabienie zł)		minus 10% (umoc. zł)	
		zysk/strata	zysk/strata	zysk/strata	zmiany w kapitale	zysk/strata	zmiany w kapitale
AKTYWA FINANSOWE							
Środki pieniężne zł	24 510	245	-245				
Środki pieniężne USD w przeliczeniu na zł	1 227	12	-12	123		-123	
Środki pieniężne EUR w przeliczeniu na zł	40 279	403	-403	4 028		-4 028	
Środki pieniężne w innych walutach	18 829	188	-188	1 883		-1 883	
Pożyczki udzielone wraz z odsetkami w zł	153 854	1 539	-1 539				
Pożyczki udzielone wraz z odsetkami EUR	2 646	26	-26	265		-265	
pożyczki udzielone wraz z odsetkami w pozostałych walutach	20	0	0	2		-2	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności zł	343 200						
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności EUR	143 528			14 353		-14 353	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności USD	29 881			2 988		-2 988	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności AUD	4 715			472		-472	
Należności z tytułu dostaw i usług w pozostałych walutach	47 121			4 712		-4 712	
Należności leasingowe w zł	37 986	380	-380				
Instrumenty pochodne sklasyfikowane do wyceny wartości odziewei przez rachunek zysków i strat	515			52		-52	
Instrumenty pochodne pozostające w powiazaniach zabezpieczajacych	862			27	59	-27	-59
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		2 793	-2 793	28 905	59	-28 905	-59
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		2 262	-2 262	23 413	48	-23 413	-48
ZOBOWIĄZANIA FINASOWE							
Kredyty i pożyczki w zł	346 767	-3 468	3 468				
Kredyty AUD w przeliczeniu na zł	13 506	-135	135	-1 351		1 351	
Pożyczki otrzymane wraz z odsetkami w pozostałych walutach	2 080	-21	21	-208		208	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania zł	191 043						
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania EUR	105 408			-10 541		10 541	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania USD	1 332			-133		133	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania AUD	4 068			-407		407	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania w pozostałych walutach	9 099			-910		910	
Zobowiązania leasingowe w zł	83 611	-836	836				
Instrumenty pochodne sklasyfikowane do wyceny wartości odziewei przez rachunek zysków i strat	85			-9		9	
Instrumenty pochodne pozostające w powiazaniach zabezpieczajacych	2 152			-32	-183	32	183
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		-4 460	4 460	-13 591	-183	13 591	183
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		-3 613	3 613	-11 009	-148	11 009	148

Powyższa analiza wrażliwości nie jest reprezentatywna dla ryzyka kursowego i ryzyka stóp procentowych ze względu na fakt, iż narażenie na koniec roku na w/w ryzyka nie odzwierciedla narażenia w ciągu całego roku obrotowego. Stany należności, zobowiązań, wycena instrumentów pochodnym zmieniają się bowiem w ciągu roku.

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa prowadzi rachunkowość zabezpieczeń.

Analiza wrażliwości (w tys. zł) stan na 31.12.2013

	wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko kursu walutowego			
		plus / minus 1%		plus 10% (osłabienie zł)	minus 10% (umoc. zł)		
		zysk/strata	zysk/strata	zysk/strata	zmiany w kapitale	zysk/strata	zmiany w kapitale
AKTYWA FINANSOWE							
Środki pieniężne zł	50 994	510	-510				
Środki pieniężne USD w przeliczeniu na zł	2 908	29	-29	291		-291	
Środki pieniężne EUR w przeliczeniu na zł	18 269	183	-183	1 827		-1 827	
Środki pieniężne w innych walutach	16 416	164	-164	1 642		-1 642	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności zł	290 432						
Pożyczki udzielone wraz z odsetkami w zł	55 892	559	-559				
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności EUR	94 466			9 447		-9 447	
pożyczki udzielone wraz z odsetkami w pozostałych walutach	2	0	0	0		0	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności USD	13 391			1 339		-1 339	
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe należności AUD	44 208			4 421		-4 421	
Należności z tytułu dostaw i usług w pozostałych walutach	68 871			6 887		-6 887	
Należności leasingowe w zł	92 771	928	-928				
Instrumenty pochodne sklasyfikowane do wyceny wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 705			371		-371	
Instrumenty pochodne pozostające w powiązaniach zabezpieczających	6 197			78	541	-78	-541
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		2 373	-2 373	26 303	541	-26 303	-541
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		1 922	-1 922	21 305	438	-21 305	-438
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE							
Kredyty i pożyczki w zł	389 993	-3 900	3 900				
Kredyty AUD w przeliczeniu na zł	12 223	-122	122	-1 222		1 222	
Pożyczki otrzymane wraz z odsetkami w pozostałych walutach	5 973	-60	60	-597		597	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania zł	252 385						
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania EUR	89 035			-8 904		8 904	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania USD	428			-43		43	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania AUD	27 182			-2 718		2 718	
Zobowiązania z tyt dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania w pozostałych walutach	9 577			-958		958	
Zobowiązania leasingowe w zł	79 071	-791	791				
Instrumenty pochodne sklasyfikowane do wyceny wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	526			-53		53	
Instrumenty pochodne pozostające w powiązaniach zabezpieczających	21			-2		2	
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody przed opodatkowaniem		-4 873	4 873	-14 497		14 497	
Wpływ na wynik finansowy, pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		-3 947	3 947	-11 743		11 743	

Ryzyko płynności

Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiedni poziom dostępności do źródeł finansowania, wykorzystując szeroko usługi bankowe w zakresie linii kredytowych, jak również bankowe i ubezpieczeniowe limity gwarancyjne, programy faktoringowe, pozwalające na płynną obsługę transakcji w ramach zobowiązań handlowych i pozahandlowych.

Grupa sporządza co miesiąc cash-flow w perspektywie półrocznej (dla przewidywanych znaczących rozliczeń – w okresach dłuższych) celem uzyskania informacji na temat przewidywanych ujemnych przepływów i podjęcia stosownych działań wyprzedzających celem uzyskania pozytywnego cash-flow.

Jednostkowy raport przepływów pieniężnych firmy łączony jest z raportami głównych spółek z Grupy Kapitałowej dla opracowywania zbiorczego cash-flow, który pozwala na wykorzystanie przejściowych nadwyżek w jednej spółce dla pokrycia ujemnego cash-flow w innych spółkach Grupy. Wnioski wynikające z cash-flow, jak również informacje o przejściowych przesunięciach kapitałów w ramach Grupy są każdorazowo przekazywane i konsultowane z Zarządem Spółki.

Wykorzystuje się instytucję wzajemnych pożyczek w Grupie. Nadwyżki środków kierowane są na rachunki bankowe lokacyjne overnight, oprocentowane według indywidualnych, negocjowanych przez Grupę stóp procentowych.

Grupa posiada dostępne wielocelowe limity kredytowe przeznaczone zarówno na bieżące regulowanie płatności (kredyty w rachunku bieżącym), jak i na gwarancje i akredytywy – pozwalające na elastyczną alokację wykorzystania poszczególnych produktów dla zapewnienia płynnego działania Grupy. Grupa posiada również dostępne limity przeznaczone wyłącznie na obsługę gwarancji i akredytów.

W trakcie 2014 roku, w wyniku intensywnej negocjacji z bankami finansującymi Grupę, uzyskano zdecydowane obniżenie kosztów finansowych (odsetek i prowizji bankowych) oraz istotne zmniejszenie ilości i wysokości zabezpieczeń spłat wykorzystywanych kredytów bankowych.

Preferowane przez Grupę linie kredytowe w rachunku bieżącym umożliwiają łatwą dostępność środków. Wynegocjowane z bankami warunki zapewniają Grupie możliwość rolowania spłaty zobowiązań kredytowych.

Grupa współpracuje z wieloma bankami, celem rozproszenia ryzyka. Banki współpracujące należą do wiodących banków o wysokim ratingu.

W Grupie prowadzona jest bieżąca analiza wskaźników płynności i zadłużenia – zasadą jest dążenie do utrzymania poziomu tych wskaźników na bezpiecznym poziomie. Grupa posiada pełną zdolność obsługi długu. Dąży się do wydłużania terminów płatności zobowiązań, a skracania terminów wymagalności należności.

Umowne terminy wymagalności zobowiązań finansowych

Zobowiązania finansowe	Umowne terminy wymagalności od końca okresu sprawozdawczego			Razem (bez dyskonta)	Wartość bilansowa
	Do 1 roku	1- 5 lat	powyżej 5 lat		
Stan na dzień 31.12.2014r.					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	174 263	133	-	174 396	174 396
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	354 473	15 795	-	370 268	362 353
Pochodne instrumenty finansowe	2 042	195	-	2 237	2 237
Pozostałe zobowiązania finansowe	35 612	1 868	-	37 480	37 480
Zobowiązania leasingowe	40 085	44 998	5 877	90 960	83 611
Razem zobowiązania finansowe w poszczególnych podziałach wymagalności	606 475	62 989	5 877	675 341	660 077
Stan na dzień 31.12.2013r.					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	211 754	252	-	212 006	212 006
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	373 731	45 446	-	419 177	408 189
Pochodne instrumenty finansowe	547	-	-	547	547
Pozostałe zobowiązania finansowe	38 190	3 464	-	41 654	41 654
Zobowiązania leasingowe	35 793	50 761	-	86 554	79 071
Razem zobowiązania finansowe w poszczególnych podziałach wymagalności	660 015	99 923	-	759 938	741 467

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe należy rozumieć jako brak możliwości wywiązania się z zobowiązań przez dłużników Grupy. Ryzyko kredytowe może obejmować różnego rodzaju obszary działalności Grupy:

- ryzyko kredytowe klientów, z którymi zawiera się transakcje sprzedaży produktów,
- ryzyko kredytowe instytucji finansowych, z którymi zawiera się lub, które pośredniczą w zawieraniu transakcji zabezpieczających,
- ryzyko kredytowe podmiotów, w które inwestuje się, bądź których papiery wartościowe się nabywa,
- ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami.

Polityka ryzyka kredytowego w Grupie Kopex S.A. w zakresie wiarygodności kontrahentów (z którymi zawierane są transakcje sprzedaży produktów i usług), a w szczególności występowania transakcji z nowymi kontrahentami, opiera się w głównej mierze na:

- sprawdzaniu danego kontrahenta w wywiadowi gospodarczej,
- pozyskiwaniu aktualnych dokumentów obrazujących sytuację majątkowo- finansową kontrahenta,
- wymaganiu przedstawienia przez w/w kontrahenta zabezpieczenia płatności na rzecz spółek Grupy w formie akceptowanej dla Grupy.

Do najczęściej stosowanych w Grupie zabezpieczeń płatności zalicza się:

- w obrocie krajowym: gwarancje bankowe, gwarancje ubezpieczeniowe, hipoteki, przewłaszczenia, zastaw rejestrowy, weksle, poręczenia, wzajemne kompensaty;
- w obrocie zagranicznym: akredytywy, akredytywy potwierdzone, gwarancje bankowe, rozliczenia w ramach kredytu dla nabywcy, spłata należności w ramach kredytów rządowych, wzajemne kompensaty;
- w transakcjach leasingowych wprowadzona zostaje klauzula, iż własność leasingowanego przedmiotu przechodzi na leasingobiorcę z datą zapłaty ostatniej raty leasingowej.

Grupa od wielu lat stosuje politykę ograniczania ryzyka kredytowego związanego z terminami spłat należności.

Polityka ryzyka kredytowego w Grupie w zakresie wiarygodności instytucji finansowych, z którymi współpracują spółki Grupy, przejawia się w podejmowaniu współpracy wyłącznie z bankami i firmami ubezpieczeniowymi o dobrym standingu finansowym i wysokim ratingu międzynarodowym. Ryzyko kredytowe dotyczące instrumentów pochodnych jest ograniczane. Grupa zawiera umowy dotyczące transakcji pochodnych i współpracuje w tym zakresie wyłącznie z wiodącymi bankami funkcjonującymi na międzynarodowym rynku finansowym, dysponującymi odpowiednim kapitałem własnym i silną pozycją rynkową.

Grupa stosuje politykę umów ramowych z w/w bankami, a także politykę ograniczonej koncentracji kredytowej poprzez wykorzystywanie do tego celu usług wielu banków, nie ograniczając się do jednego podmiotu - banku.

Rok 2014 okazał się bardzo trudny dla sektora węgla kamiennego. Standing finansowy spółek węglowych ulegał systematycznemu pogorszeniu, a warunki współpracy były bardzo trudne.

W takim stanie rzeczy spółki Grupy KOPEX wykorzystywały różne formy zabezpieczeń spływu należności od spółek węglowych:

- faktoring odwrócony bez regresu;
- umowy o wykup wierzytelności bez regresu (faktoring pełny);
- dyskonto wierzytelności (bez regresu).

Powyższe działania spowodowały, iż Grupa KOPEX na koniec 2014r. nie odnotowała należności przeterminowanych.

W roku 2014 w ramach Grupy KOPEX funkcjonowały Umowy wcześniejszego wykupu wierzytelności bez regresu zawarte przez Spółki z Grupy z kilkoma bankami i instytucjami faktoringowymi. W ramach w/w umów w trakcie 2014 roku Grupa zrealizowała wcześniejszy wykup wierzytelności na kwotę ogółem 128 mln zł.

Ponadto od września 2013 roku do marca 2014 roku Grupa korzystała z programu faktoringowego Kompanii Węglowej S.A. W roku 2014 rozliczono w ramach w/w programu wierzytelności na łączną kwotę 37,2 mln zł.

Ze spółką powiązaną osobowo renegotjowano warunki spłaty pożyczki przedłużając ich termin wymagalności. Część płatna do 12 miesięcy to 5 666 tys. zł, część płatna powyżej 12 miesięcy to 100 803 tys. zł. Zabezpieczeniem spłaty tej pożyczki są cesje

należności bieżących i przyszłych, hipoteka na nieruchomościach oraz zastaw rejestrowy na maszynach i zapasach. Dla ustalenia, czy udzielone pożyczki utraciły wartość, wykonano test na utratę wartości aktywów.

Test na utratę wartości zrobiono przy następujących założeniach:

1. Przyjęto oficjalny biznes plan pożyczkobiorcy, obejmujący okres kredytowania przez Kopex S.A.
2. Do prognozowanych w biznes planie przepływów zastosowano stopę dyskonta: 12,53%.
3. Do tak oszacowanej wartości bieżącej przyszłych przepływów pożyczkodawcy dodano:
  - wartość nieruchomości pożyczkobiorcy będących zabezpieczeniem hipotecznym pożyczki - wyceniono na podstawie sporządzonego operatu szacunkowego w wartości wymuszonej sprzedaży,
  - pozostały rzeczowy majątek trwały pożyczkobiorcy wyceniono w wartości księgowej netto na koniec okresu kredytowania (2024) i zdyskontowano do wartości bieżącej na dzień 31.12.2014r. Zdyskontowana wartość majątku została skorygowana narzuconym współczynnikiem 0,7 mającym konserwatywnie urealnić jego wartość w przypadku wymuszonej sprzedaży,
  - nadwyżka pozostałych aktywów nad zobowiązaniami pożyczkobiorcy została wyceniona w wartości księgowej netto na koniec okresu kredytowania (2024) i zdyskontowana do wartości bieżącej na dzień 31.12.2014r. Zdyskontowana wartość nadwyżki została skorygowana narzuconym współczynnikiem 0,7 mającym konserwatywnie urealnić jej wartość w przypadku wymuszonej sprzedaży.

Założenia do testu na utratę wartości dot. przychodów i EBIT odzwierciedlają potencjał spółki na rynku producentów maszyn dla górnictwa i przemysłu w perspektywie średnio i długoterminowej. Przyjęto stopę dyskonta: 12,53%.

Przeprowadzono również analizę wrażliwości testu dla współczynnika dyskontującego +1%/-1% oraz dla wyniku operacyjnego +10%/-10%. We wszystkich wariantach analizy wrażliwości test potwierdził wartość godziwą pożyczek wyższą od jej wartości księgowej.

Pozostałe pożyczki z podmiotami powiązаныmi osobowo zostały udzielone w walucie PLN oraz oprocentowane w oparciu o WIBOR 1M powiększony o marżę. Zostały one zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach oraz poręczeniami.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe reprezentowane jest przez:

- wartość netto należności handlowych wynosząca: 381 787 tys. zł (371 345 tys. zł na dzień 31.12.2013r.)
- wartość udzielonych pożyczek wynosząca: 156 520 tys. zł (55 894 tys. zł na dzień 31.12.2013r.)
- należności leasingowe wynoszące: 37 986 tys. zł (92 771 tys. zł na dzień 31.12.2013r.)
- pozostałe należności wynoszące: 84 249 tys. zł (55 531 tys. zł na dzień 31.12.2013r.)

* *Podmioty, od których należności z tytułu dostaw i usług na 31.12.2014 kształtowały się na najwyższym poziomie to:*

1. Odbiorca 1 – 11,05% ogółu należności
2. Odbiorca 2 – 9,78% ogółu należności
3. Odbiorca 3 – 6,87% ogółu należności

* *Podmioty, od których należności z tytułu dostaw i usług na 31.12.2013 kształtowały się na najwyższym poziomie to:*

1. Odbiorca 1 – 24,41% ogółu należności
2. Odbiorca 2 – 16,60% ogółu należności
3. Odbiorca 3 – 8,89 % ogółu należności

10. Informacja o przeliczeniach wybranych danych finansowych

- Pozycje aktywów i pasywów przeliczono wg średniego kursu NBP dla waluty EURO, obowiązującego na dzień bilansowy:
  - na 31.12.2014 - 4,2623
  - na 31.12.2013 - 4,1472
- Pozycje rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych przeliczono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów EURO obowiązujących na koniec każdego miesiąca w okresie sprawozdawczym:
  - w 2014 roku - 4,1893
  - w 2013 roku - 4,2110
- Maksymalne kursy w okresie
  - w 2014 roku - 4,2623
  - w 2013 roku - 4,3292
- Minimalne kursy w okresie
  - w 2014 roku - 4,1420
  - w 2013 roku - 4,1429

11. Szacunki i osądy księgowe

Ze względu na to, iż wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenione w sposób precyzyjny, sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31.12.2014 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki zostały opisane w istotnych zasadach rachunkowości oraz zaprezentowane w następujących notach:

Nota	Szacunki	Rodzaj ujawnionej informacji
12.2	Test na utratę wartości firmy	Kluczowe założenia w zakresie wzrostu przychodów ze sprzedaży, wyniku operacyjnego oraz stóp dyskontowych
12.6 12.7 12.10 12.11	Odpisy aktualizujące wartość pożyczek udzielonych i należności własnych	Metodologia przyjęta w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej – Przyjęte zasady rachunkowości - punkt dot. utraty wartości
12.8	Podatek dochodowy	Założenie przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz rezerw - Przyjęte zasady rachunkowości - punkt dot. aktywa i rezerwy na podatek dochodowy
12.21	Świadczenia pracownicze	Rezerwy szacowane przez aktuarusza - Przyjęte zasady rachunkowości - punkt dot. rezerw na zobowiązania.
12.12	Wartość godziwa instrumentów pochodnych	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej - Przyjęte zasady rachunkowości - punkt dot. instrumentów finansowych.
12.22	Rezerwy	Rezerwy dotyczące zobowiązań, których kwota lub termin nie są pewne - Przyjęte zasady rachunkowości – punkt dot. rezerw na zobowiązania
12.1 12.3 12.4	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji - Przyjęte zasady rachunkowości - punkt dot. wartości niematerialnych, środków trwałych oraz nieruchomości inwestycyjnych

13	Zobowiązania warunkowe	Możliwy obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia oraz obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest prawdopodobne, aby nastąpił wpływ środków albo kwoty obowiązkowi nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie
12.25	Umowa o usługi budowlane	Stopień zaawansowania realizacji umowy wyliczony procentowo jako iloraz kosztów faktycznie poniesionych do kosztów umowy – Przyjęte zasady rachunkowości – Umowy o usługi budowlane

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje politykę rachunkowości, która zapewni, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać wiarygodne informacje prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiające sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne. Subiektywna ocena zostaje dokonana w taki sposób, aby sprawozdanie finansowe odzwierciedlało treść ekonomiczną transakcji, było obiektywne, sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny oraz kompletne we wszystkich istotnych aspektach. Analiza utraty wartości aktywów finansowych została opisana na stronach 34-35, natomiast dotycząca ujmowania różnic kursowych na stronie 12.

12. Noty objaśniające do Sprawozdania z sytuacji finansowej i Rachunku zysków i strat

Nota 12.1A 31.12.2014

TABELA RUCHU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koszty prac rozwojowych w trakcie realizacji	koncesje, patenty, licencje	inne wartości niematerialne	wartości niematerialne w trakcie realizacji	Wartości niematerialne razem
wartość brutto na początek okresu	71 033	98 860	24 456	2 336	4 445	201 130
- zwiększenia	-	19 846	241	-	10 961	31 048
- zmniejszenia	-13 590	-203	-791	-52	-35	-14 671
- reklasyfikacja	65 473	-65 353	5 370	-	-8 693	-3 203
- różnice kursowe z przeliczenia	1 157	998	73	3	-	2 231
- utrata kontroli nad spółką zależną	-	-	-1 664	-	-28	-1 692
wartość brutto na koniec okresu	124 073	54 148	27 685	2 287	6 650	214 843
skumulowane umorzenie na początek okresu	31 941	-	14 363	1 516	-	47 820
- amortyzacja	13 313	-	2 311	156	-	15 780
- sprzedaż i likwidacja	-8 549	-	-417	-52	-	-9 018
- utrata kontroli nad spółką zależną	-	-	-907	-	-	-907
- różnice kursowe z przeliczenia	467	-	52	3	-	522
skumulowane umorzenie na koniec okresu	37 172	-	15 402	1 623	-	54 197
odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	310	-	-	-	-	310
- różnice kursowe z przeliczenia	40	-	-	-	-	40
odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	350	-	-	-	-	350
wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	38 782	98 860	10 093	820	4 445	153 000
wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	86 551	54 148	12 283	664	6 650	160 296

Nota 12.1A 31.12.2013

TABELA RUCHU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH

	koszty zakończonych prac rozwojowych	koszty prac rozwojowych w trakcie realizacji	koncesje, patenty, licencje	inne wartości niematerialne	wartości niematerialne w trakcie realizacji	Wartości niematerialne razem
wartość brutto na początek okresu	63 098	45 819	23 038	2 336	2 548	136 839
- zwiększenia	895	67 780	302	-	4 133	73 110
- zmniejszenia	-2 281	-1 029	-429	-	-25	-3 764
- reklasyfikacja	12 157	-11 446	1 489	4	-2 204	-
- różnice kursowe z przeliczenia	-2 836	-2 264	-47	-4	-7	-5 158
- przejęcie kontroli nad spółką zależną	-	-	103	-	-	103
wartość brutto na koniec okresu	71 033	98 860	24 456	2 336	4 445	201 130
skumulowane umorzenie na początek okresu	25 734	-	12 318	1 358	-	39 410
- amortyzacja	8 227	-	2 285	162	-	10 674
- sprzedaż i likwidacja	-1 280	-	-347	-6	-	-1 633
- reklasyfikacja	-	-	92	-	-	92
- różnice kursowe z przeliczenia	-740	-	15	2	-	-723
skumulowane umorzenie na koniec okresu	31 941	-	14 363	1 516	-	47 820
odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	3 947	2 011	-	-	-	5 958
- odwrócenie strat ujęte w ciągu okresu	-3 658	-2 011	-	-	-	-5 669
- różnice kursowe z przeliczenia	21	-	-	-	-	21
odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	310	-	-	-	-	310
wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	33 417	43 808	10 720	978	2 548	91 471
wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	38 782	98 860	10 093	820	4 445	153 000

Nota 12.1B

WARTOŚCI NIEMATERIALNE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)

	31.12.2014	31.12.2013
a) własne	158 726	151 430
- w tym wytworzone we własnym zakresie	149 270	109 830
b) używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu:	1 570	1 570
Wartości niematerialne, razem	160 296	153 000

Nota 12.1C

Pozycje rachunku zysków i strat, w której zawarto amortyzację wartości niematerialnych

	2014	2013
- koszt własny sprzedaży	13 021	7 855
- koszty sprzedaży	38	330
- koszty zarządu	2 721	2 489
Razem	15 780	10 674

Nota 12.2**WARTOŚĆ FIRMY JEDNOSTEK PODPORZĄDKOWANYCH**

Na dzień 31.12.2014r. oraz na dzień 31.12.2013 w wyniku przeprowadzonych testów nie stwierdzono utraty wartości firmy.

Wartość firmy dla celów testów na utratę wartości firmy została alokowana do segmentów operacyjnych.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w kwocie 1.249.955 tys. zł. przypisana została do segmentu Górnictwo.

Wartość odzyskiwalną ośrodka, do którego alokowano wartość firmy odpowiada jego wartości użytkowej, którą ustalono metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych przed opodatkowaniem, opartych na pięcioletnich prognozach finansowych przygotowanych niezależnie przez Spółki Grupy i zatwierdzonych przez ich Kierownictwo oraz skonsolidowanej prognozie na lata 2015-2019.

W kalkulacji przyjęto stopę dyskontową brutto na poziomie 8,44% (10,36% w 2013r.) na podstawie średnioważonego kosztu kapitału (WACC).

Założono kontynuację działalności po okresie prognozy i dla określenia wartości rezydualnej zastosowano wzór na rentę wieczystą. Nie zakładano wzrostu głównych parametrów modelu po okresie prognozy.

Przewidywania dotyczące przepływów pieniężnych w okresie budżetowym przyjęto zakładając długofalowy rozwój biznesowy Grupy oparty na wykorzystaniu potencjału wewnętrznego. Określenie celów rynkowych oparto o dostępne perspektywy i prognozy dla światowego górnictwa oraz opracowywaną Strategią Grupy Kapitałowej KOPEX na lata 2015-2020. Zarząd Spółki dominującej optymalizuje model funkcjonowania Spółek w Grupie (program optymalizacji) by stworzyć warunki organizacyjne dla realizacji stałej poprawy rentowności i bardziej efektywnego wykorzystania wszystkich posiadanych zasobów.

Kluczowe założenia prognozy:

przychody ze sprzedaży – średnioroczny wzrost w okresie prognozy: 13,3%

wynik operacyjny – średnioroczny wzrost w okresie prognozy: 34,9%.

Przepływy środków pieniężnych w okresie prognozy przyjęto na podstawie szczegółowej analizy produktów (przychody, rentowność) oraz analizy rynków zbytu.

Projekcje finansowe wykonano w warunkach cen stałych roku 2014.

Zakłada się, że przyjęta stopa wzrostu, a szczególnie wyniku operacyjnego jest uzasadniona w świetle intensywnego rozwoju kluczowych produktów oraz włączenia do oferty handlowej Grupy Kopex usług w postaci systemu opieki serwisowej i wczesnego ostrzegania tzw. „life cycle management”.

Analiza wrażliwości, w której przyjęto zmienność współczynnika dyskontowego w przedziale od -1p.p. do +1p.p. oraz zmienność wyniku operacyjnego od -10p.p. do +10p.p., wykazała, że gdyby zaszły istotne zmiany jednego z głównych założeń do modelu to łączna wartość bilansowa segmentu – Górnictwo nie przekraczałaby jej łącznej wartości możliwej do odzyskania.

Wartość użytkowa zrównuje się z wartością bilansową ośrodka przy obniżeniu prognozowanego wyniku operacyjnego o 30 p.p. lub stopy dyskonta o 4.5 p.p.

Nota 12.3A 31.12.2014

TABELA RUCHU ŚRODKÓW TRWAŁYCH

	grunty	budynki i budowle	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	pozostałe środki trwałe	środki trwałe w budowie	środki trwałe razem
wartość brutto środków trwałych na początek okresu	15 946	289 606	934 293	26 392	37 701	21 508	1 325 446
- zwiększenia	1 697	131	8 104	321	406	121 451	132 110
- zmniejszenia	-411	-6 737	-24 926	-4 072	-1 528	-	-37 674
- reklasyfikacja	915	8 149	94 854	2 242	2 538	-113 214	-4 516
- różnice kursowe z przeliczenia	-764	115	953	112	238	21	675
- utrata kontroli nad spółką zależną	-848	-7 441	-56 264	-373	-1 216	-303	-66 445
wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	16 535	283 823	957 014	24 622	38 139	29 463	1 349 596
skumulowane umorzenie na początek okresu	2 693	52 128	474 546	14 900	27 719	-	571 986
- amortyzacja	170	6 740	121 593	3 281	3 572	-	135 356
- sprzedaż i likwidacja	-51	-1 250	-39 066	-2 523	-1 564	-	-44 454
- reklasyfikacja	-	-355	-955	-130	-	-	-1 440
- różnice kursowe z przeliczenia	-	-48	582	47	199	-	780
- utrata kontroli nad spółką zależną	-804	-1 311	-15 722	-238	-796	-	-18 871
skumulowane umorzenie na koniec okresu	2 008	55 904	540 978	15 337	29 130	-	643 357
odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	129	798	-	74	1 001
- straty ujęte w ciągu okresu	-	-	12 013	57	85	-	12 155
- odwrócenie strat ujęte w ciągu okresu	-	-	-13	-798	-	-	-811
- różnice kursowe z przeliczenia	-	-	3	-	-	-	3
odpisy z tytułu trwałej utraty wartości na koniec roku	-	-	12 132	57	85	74	12 348
wartość netto środków trwałych na początek okresu	13 253	237 478	459 618	10 694	9 982	21 434	752 459
wartość netto środków trwałych na koniec okresu	14 527	227 919	403 904	9 228	8 924	29 389	693 891

Nota 12.3A 31.12.2013

TABELA RUCHU ŚRODKÓW TRWAŁYCH

	grunty	budynki i budowle	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	pozostałe środki trwałe	środki trwałe w budowie	środki trwałe razem
wartość brutto środków trwałych na początek okresu	15 521	278 208	878 811	27 387	42 575	38 344	1 280 846
- zwiększenia	1 023	269	12 649	2 078	594	114 758	131 371
- zmniejszenia	-1 166	-603	-69 923	-5 626	-7 975	-7 617	-92 910
- reklasyfikacja	794	8 904	111 023	2 263	2 736	-124 242	1 478
- różnice kursowe z przeliczenia	-374	-804	-3 464	-254	-554	22	-5 428
- objęcie kontroli nad spółką zależną	148	3 632	5 197	544	325	243	10 089
wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	15 946	289 606	934 293	26 392	37 701	21 508	1 325 446
skumulowane umorzenie na początek okresu	2 567	60 593	400 899	15 600	28 098	-	507 757
- amortyzacja	162	6 848	122 971	3 128	5 542	-	138 651
- sprzedaż i likwidacja	-36	-14 657	-48 728	-3 775	-5 683	-	-72 879
- reklasyfikacja	-	-1 083	-673	-126	47	-	-1 835
- różnice kursowe z przeliczenia	-	-82	-2 004	-109	-452	-	-2 647
- objęcie kontroli nad spółką zależną	-	509	2 081	182	167	-	2 939
skumulowane umorzenie na koniec okresu	2 693	52 128	474 546	14 900	27 719	-	571 986
odpisy z tyt.trwałej utraty wartości na początek okresu	-	-	7 629	798	-	-	8 427
- straty ujęte w ciągu okresu	-	-	1 579	-	-	508	2 087
- odwrócenie strat ujęte w ciągu okresu	-	-	-9 077	-	-	-434	-9 511
- różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-2	-	-	-	-2
odpisy z tyt.trwałej utraty wartości na koniec roku	-	-	129	798	-	74	1 001
wartość netto środków trwałych na początek okresu	12 954	217 615	470 283	10 989	14 477	38 344	764 662
wartość netto środków trwałych na koniec okresu	13 253	237 478	459 618	10 694	9 982	21 434	752 459

Środki trwałe obciążone są hipoteką i zastawem do kwoty 718.338 tys. zł i stanowią zabezpieczenie kredytów.

Wartość przyszłych zobowiązań umownych zaciągniętych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wyniosła na dzień 31.12.2014r.: 17 914 tys. zł. (na dzień 31.12.2013r.: 17 840 tys. zł).

Nota 12.3B

ŚRODKI TRWAŁE BILANSOWE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	31.12.2014	31.12.2013
własne	593 717	641 192
używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu, z tego:	100 174	111 267
- na podstawie umów leasingowych - urządzenia techniczne i maszyny	94 599	107 272
- na podstawie umów leasingowych - środki transportu	3 265	3 874
- na podstawie umów leasingowych - pozostałe środki trwałe	2 310	121
Środki trwałe bilansowe, razem	693 891	752 459

Nota 12.3C

ŚRODKI TRWAŁE WYKAZANE POZABILANSOWO	31.12.2014	31.12.2013
- używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym: umowy leasingu	4 183	3 336
- wartość gruntów użytkowanych wieczystość	11 795	9 869
Środki trwałe pozabilansowe, razem	15 978	13 205

Nota 12.4A 31.12.2014

ZMIANY NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNYCH

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	nieruchomości inwestycyjne w trakcie realizacji	Nieruchomości inwestycyjne razem
wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	14 468	20 055	75	34 598
- zwiększenia	-	61	397	458
- zmniejszenia	-	-1 877	-	-1 877
- reklasyfikacja	1	2 329	-393	1 937
- różnice kursowe z przeliczenia	420	155	-	575
wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	14 889	20 723	79	35 691
skumulowane umorzenie na początek okresu	226	6 510	-	6 736
- amortyzacja	83	567	-	650
- sprzedaż i likwidacja	-	-786	-	-786
- reklasyfikacja	-	1 365	-	1 365
- różnice kursowe z przeliczenia	-	18	-	18
skumulowane umorzenie na koniec okresu	309	7 674	-	7 983
straty z tytułu utraty wartości na początek okresu	1 137	-	-	1 137
- straty ujęte w ciągu okresu	-	-	-	-
straty z tytułu utraty wartości na koniec okresu	1 137	-	-	1 137
wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	13 105	13 545	75	26 725
wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	13 443	13 049	79	26 571

Nota 12.4A 31.12.2013

ZMIANY NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNYCH

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	nieruchomości inwestycyjne w trakcie realizacji	Nieruchomości inwestycyjne razem
wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	16 722	19 168	112	36 002
- zwiększenia	-	335	224	559
- zmniejszenia	-438	-	-	-438
- reklasyfikacja	-	2 684	-261	2 423
- różnice kursowe z przeliczenia	-1 816	-2 132	-	-3 948
wartość brutto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	14 468	20 055	75	34 598
skumulowane umorzenie na początek okresu	143	6 476	-	6 619
- amortyzacja	83	600	-	683
- reklasyfikacja	-	1 094	-	1 094
- różnice kursowe z przeliczenia	-	-1 660	-	-1 660
skumulowane umorzenie na koniec okresu	226	6 510	-	6 736
straty z tytułu utraty wartości na początek okresu	-	-	-	-
- straty ujęte w ciągu okresu	1 137	-	-	1 137
straty z tytułu utraty wartości na koniec okresu	1 137	-	-	1 137
wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	16 579	12 692	112	29 383
wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	13 105	13 545	75	26 725

Nota 12.4B

**PRZYCHODY I KOSZTY ZWIĄZANE Z NIERUCHOMOŚCIAMI
INWESTYCYJNYMI**

	31.12.2014	31.12.2013
a) przychody z czynszów dot. nieruchomości inwestycyjnej	4 649	6 339
b) bezpośrednie koszty operacyjne pod przychody z czynszów dot. nieruchomości inwestycyjnej	3 583	3 745
c) bezpośrednie koszty operacyjne dot. nieruchomości inwestycyjnej nieprzynoszącej przychodów z czynszów	9	18

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych jest zbliżona do ich wartości księgowej.

Nota 12.5A 31.12.2014

INWESTYCJE ROZLICZANE ZGODNIE Z METODĄ PRAW WŁASNOŚCI

nazwa jednostki	siedziba	% posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
WS Baildonit Sp. z o.o.	Katowice	29,41%	29,41%
Anhui Long Po Electrical Corporation Ltd	Chiny	20,00%	20,00%
Tifenbach Polska Sp. z o.o.	Radzionków	49,00%	49,00%
Shandong Tagao Mining Equipment Manufacturing Co. Ltd	Chiny	50,00%	50,00%
Milux Poland Sp. z o.o.	Tarnowskie Góry	33,00%	33,00%

Nota 12.5A 31.12.2013

INWESTYCJE ROZLICZANE ZGODNIE Z METODĄ PRAW WŁASNOŚCI

nazwa jednostki	siedziba	% posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
WS Baildonit Sp. z o.o.	Katowice	29,41%	29,41%
Anhui Long Po Electrical Corporation Ltd	Chiny	20,00%	20,00%
Tifenbach Polska Sp. z o.o.	Radzionków	49,00%	49,00%
Odlewnia Staliwa Łabędy Sp. z o.o.	Gliwice	25,63%	25,63%
Shandong Tagao Mining Equipment Manufacturing Co. Ltd	Chiny	50,00%	50,00%
Hansen Electric spol. S.r.o.	Czechy	50,00%	50,00%
OOO SIB-Hansen	Rosja	40,00%	40,00%

Nota 12.5B

	31.12.2014	31.12.2013
INWESTYCJE ROZLICZANE ZGODNIE Z METODĄ PRAW WŁASNOŚCI		
stan na początek okresu	54 526	55 132
korekta wyniku z lat ubiegłych	-1 519	-58
różnice kursowe z przeliczenia	4 716	-2 146
korekta zysków z transakcji odgórnych	21	100
wycena praw własności	6 117	9 614
dywidenda	-	-8 116
utworzenie spółki stowarzyszonej	3 862	-
sprzedaż spółek stowarzyszonych	-19 475	-
stan na koniec okresu	48 248	54 526

Nota 12.5C

	31.12.2014	31.12.2013
DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH		
Aktywa razem	638 591	631 942
Zobowiązania	540 188	533 915
Przychody	258 800	734 042
Zysk / (Strata) za okres obrotowy	9 193	14 592

Nota 12.6

	31.12.2014	31.12.2013
NALEŻNOŚCI LEASINGOWE		
minimalne opłaty leasingowe, w tym:	42 475	100 196
- do 1 roku	31 382	61 385
- do 5 lat	11 093	38 811
niezrealizowane dochody finansowe, w tym:	4 149	7 085
- do 1 roku	3 796	5 417
- do 5 lat	353	1 668
wartość bieżąca minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego:	38 326	93 111
- do 1 roku	27 586	55 968
- do 5 lat	10 740	37 143
rezerwa na nieodzyskiwalne opłaty leasingowe (odpisy aktualizujące)	340	340
należności leasingowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	37 986	92 771
- długoterminowe	10 740	37 144
- krótkoterminowe	27 246	55 627

Należności leasingowe, dla których wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień 31.12.2014r. wynosiła 31 741 tys. zł (31.12.2013r. wynosiła 54 147 tys. zł) stanowią zabezpieczenie kredytu celowego.

Łączna kwota niegwarantowanych wartości końcowych wynosi 3 584 tys. zł (2 625 tys. zł na dzień 31.12.2013r.)

W okresie sprawozdawczym oraz okresie porównawczym nie wystąpiły warunkowe opłaty leasingowe ujęte jako dochód.

Ogólne postanowienia największej wartościowo umowy leasingowej, dla której wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień 31.12.2014r. wynosiła 31 741 tys. zł:

- umowa zawarta na okres 4 lat
- przekazanie prawa własności leasingobiorcy po zapłacie ostatniej raty
- zmienne oprocentowanie oparte na wskaźniku WIBOR 1M
- umowa zawarta w PLN
- koszty ubezpieczenia przedmiotu leasingu ponosi leasingobiorca
- odpisów amortyzacyjnych dokonuje leasingobiorca

Nota 12.7

POZOSTAŁE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	31.12.2014	31.12.2013
Długoterminowe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	2 106	1 346
Długoterminowe pozostałe należności	14 804	242
Udzielone pożyczki długoterminowe	116 646	16 609
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	41	56
Udziały w jednostkach powiązanych	60	6
Razem	133 657	18 259

Szczegółowe informacje dotyczące pozostałych należności zawarto w notcie nr 12.10C

Szczegółowe informacje dotyczące udzielonych pożyczek zawarto w notcie nr 8 i 12.11

Nota 12.8A

ODRO CZONY PODATEK DOCHODOWY	31.12.2014	31.12.2013
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	115 118	81 762
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu sprawozdawczego	60 272	41 624
Nadwyżka aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	61 198	41 192
Nadwyżka rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	6 352	1 054
Zmiany w ciągu okresu sprawozdawczego:		
Ujęte w rachunku zysków i strat	-4 852	17 046
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	1 617	281
Objęcie/utrata kontroli nad spółką zależną; różnice kursowe z przeliczenia	-6 373	-2 538
Działalność zaniechana		-81
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu	123 569	115 118
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu sprawozdawczego	78 331	60 272
Nadwyżka aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu	50 830	61 198
Nadwyżka rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu	5 592	6 352

Grupa nie ujęła aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego od strat podatkowych, które można rozliczyć w przyszłych okresach poprzez zmniejszenie dochodu do opodatkowania, na łączną kwotę 15.278 tys. zł.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego na dzień 31.12.2014r. w kwocie 97 987 tys. zł przypadają do realizacji w ciągu 12 miesięcy, w kwocie 25 582 tys. zł przypadają do realizacji w okresie powyżej 12 miesięcy (na dzień 31.12.2013r. w kwocie 92.465 tys. zł przypadają do realizacji w ciągu 12 miesięcy, w kwocie 22 653 tys. zł przypadają do realizacji w okresie powyżej 12 miesięcy).

Rezerwa na odroczonego podatku dochodowego na 31.12.2014r. oraz 31.12.2013r. przypadają do realizacji w ciągu 12 miesięcy.

Nota 12.8B 31.12.2014

AKTYWO I REZERWA Z TYTUŁU ODROZCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na dzień 01.01.2014	Uznanie/Obciążenie (-) zysku netto z tytułu zmiany stanu różnic przejęciowych i straty podatkowej	Zwiększenie/Zmniejszenie (-) innych całkowitych dochodów z tytułu zmiany stanu różnic przejęciowych	Utrata/zwiększenie kontroli/różnice kursowe z przeliczenia	Stan na dzień 31.12.2014
Straty podatkowe	35 500	526	-	-7 427	28 599
Koszty dotyczące umów o usługi budowlane	10 119	15 077	-	-4 601	20 595
Różnice amortyzacji	15 606	4 204	-	-3	19 807
Inwestycyjna ulga podatkowa	28 569	-8 798	-	-	19 771
Rozliczenia międzyokresowe bierne	2 488	8 119	-	-110	10 497
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	4 698	2 514	-	-117	7 095
Rezerwy na świadczenia pracownicze	4 825	31	706	-8	5 554
Niezapłacone zobowiązania	5 337	-634	-	-725	3 978
Odsetki	2 378	583	-	-221	2 740
Rezerwy na przewidywane koszty i roszczenia	1 752	86	-	-52	1 786
Pozostałe	3 846	-958	347	-88	3 147
Razem	115 118	20 750	1 053	-13 352	123 569

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na dzień 01.01.2014	Uznanie (-) /Obciążenie zysku netto z tytułu zmiany stanu różnic przejęciowych i straty podatkowej	Zwiększenie (-) /Zmniejszenie innych całkowitych dochodów z tytułu zmiany stanu różnic przejęciowych	Utrata/zwiększenie kontroli/różnice kursowe z przeliczenia	Stan na dzień 31.12.2014
Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane	23 095	29 156	-	-3 824	48 427
Różnice amortyzacji	25 069	-10 516	380	-2 902	12 031
Nieotrzymane kary	221	5 301	-	-210	5 312
Dodatnie różnice przejściowe dotyczące oddziałów zagranicznych	2 741	1 273	-	25	4 039
Odsetki	2 787	1 135	-	-	3 922
Różnice kursowe	757	992	-	-7	1 742
Pozostałe	5 602	-1 739	-944	-61	2 858
Razem	60 272	25 602	-564	-6 979	78 331

Nota 12.8B 31.12.2013

AKTYWO I REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na dzień 01.01.2013	Uznanie/Obciążenie (-) zysku netto z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej	Zwiększenie/Zmniejszenie (-) innych całkowitych dochodów z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych	Utrata/zwiększenie kontroli/różnice kursowe z przeliczenia	Działalność zaniechana	Stan na dzień 31.12.2013
Rozliczenia międzyokresowe biegnie i rezerwy	10 064	-938	49	-110	-	9 065
Odsetki	1 389	989	-	-	-	2 378
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	4 897	-261	-	62	-	4 698
Środki trwałe	6 594	9 015	-	-3	-	15 606
Różnice kursowe	1 659	1 016	-	-	-	2 675
Aktualizacja wyceny aktywów i zobowiązań	-255	120	135	-	-	-
Aktywa z tytułu umów o usługi budowlane	5 419	4 700	-	-	-	10 119
Inwestycyjna ulga podatkowa	21 565	7 004	-	-	-	28 569
Ujemne różnice przejściowe dotyczące oddziałów zagranicznych	136	28	-	-	-	164
Straty podatkowe	22 678	15 913	-	-3 010	-81	35 500
Niezapłacone zobowiązania	0	5 337	-	-	-	5 337
Pozostałe	7 616	-6 875	-	266	-	1 007
Razem	81 762	36 048	184	-2 795	-81	115 118

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na dzień 01.01.2013	Uznanie (-) /Obciążenie zysku netto z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej	Zwiększenie (-) /Zmniejszenie innych całkowitych dochodów z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych	Utrata/zwiększenie kontroli/różnice kursowe z przeliczenia	Działalność zaniechana	Stan na dzień 31.12.2013
Rozliczenia międzyokresowe	1 156	-691	-	-41	-	424
Odsetki	2 489	309	-	-11	-	2 787
Środki trwałe	16 189	9 359	-	-479	-	25 069
Różnice kursowe	1 757	-1 000	-	-	-	757
Nieotrzymane kary	710	-489	-	-	-	221
Aktualizacja wyceny aktywów i zobowiązań	2 686	-637	-97	-	-	1 952
Koszty dotyczące umów o usługi budowlane	6 556	16 543	-	-4	-	23 095
Dodatnie różnice przejściowe dotyczące oddziałów zagranicznych	1 950	784	-	7	-	2 741
Dodatnie różnice przejściowe dotyczące leasingu finansowego	1 515	-838	-	-	-	677
Pozostałe	6 616	-4 338	-	271	-	2 549
Razem	41 624	19 002	-97	-257	-	60 272

Nota 12.9A

ZAPASY	31.12.2014	31.12.2013
materiały	88 662	139 086
półprodukty i produkty w toku	107 940	92 828
produkty gotowe	31 076	61 735
towary	11 379	3 059
Zapasy, razem	239 057	296 708
odpisy aktualizujące wartość zapasów	18 376	25 614
Zapasy brutto, razem	257 433	322 322

Zapasy są obciążone zastawem do wysokości 71 000 tys. zł i stanowią zabezpieczenie kredytów bankowych.

Nota 12.9B

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ ZAPASÓW	31.12.2014	31.12.2013
Stan na początek okresu	25 614	27 007
różnice kursowe	112	-472
zwiększenia ujęte w okresie w rachunku zysków i strat	3 702	3 542
zmniejszenia ujęte w okresie w rachunku zysków i strat	-5 927	-4 463
wykorzystanie odpisów	-5 091	-
utrata kontroli nad spółką zależną	-34	-
Stan na koniec okresu	18 376	25 614

W związku z wdrożonym programem optymalizacji sprzedano, zużyto do produkcji i zełomowano materiały, na które wcześniej utworzono odpisy z tytułu aktualizacji wartości. Na część produkcji w toku utworzono odpis do wysokości wartości oddzyskiwalnej.

Nota 12.10A

KRÓTKOTERMINOWE NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG	31.12.2014	31.12.2013
o okresie spłaty do 12 miesięcy	379 586	369 829
o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy	2 201	1 516
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług netto, razem	381 787	371 345
odpisy aktualizujące	46 483	31 981
Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług brutto, razem	428 270	403 326

Należności z tytułu dostaw i usług nie stanowią zabezpieczenia zobowiązań.

Nota 12.10B

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG PRZETERMINOWANE, NIEOBJĘTE ODPISEM Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI - Z PODZIAŁEM NA NALEŻNOŚCI NIE SPŁACONE W OKRESIE:	31.12.2014	31.12.2013
do 1 miesiąca	18 005	7 126
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	23 124	12 377
powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	6 113	6 258
powyżej 6 miesięcy do 1 roku	3 364	2 512
powyżej 1 roku	13 635	18 602
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem	64 241	46 875

Należność przeterminowana powyżej jednego roku w kwocie 4 279 tys. zł została zapłacona przez klienta przed dniem zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego. Pozostałe należności przeterminowane powyżej 1 roku nie utraciły na wartości ze względu na fakt, iż są objęte zabezpieczeniami.

Nota 12.10C

POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	31.12.2014	31.12.2013
Należności finansowe:		
z tytułu odszkodowań	20 195	-
z tytułu działalności finansowej	24 174	11 892
z tytułu działalności inwestycyjnej	6 260	16 994
kaucje, wadium	1 778	1 170
kwoty do zwrotu	-	1 277
inne	13 071	14 041
Razem należności finansowe, z tego:	65 478	45 374
długoterminowe	4 579	-
krótkoterminowe	60 899	45 374
Należności niefinansowe:		
zaliczki na dostawy	11 018	8 104
z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych, zdrowotnych i innych świadczeń	22 914	17 713
należności od likwidatorów z zlikwidowanych spółek zależnych	6 959	6 959
rozliczenia międzyokresowe czynne	6 067	3 119
inne	11 812	3 198
Razem należności niefinansowe, z tego:	58 770	39 093
długoterminowe	10 225	242
krótkoterminowe	48 545	38 851
Razem pozostałe należności netto	124 248	84 467
odpisy aktualizujące	15 927	23 575
Razem pozostałe należności brutto	140 175	108 042

Nota 12.10D

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ KRÓTKOTERMINOWYCH NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG ORAZ POZOSTAŁYCH NALEŻNOŚCI	31.12.2014	31.12.2013
Stan na początek okresu	55 556	53 683
różnice kursowe	36	-150
zwiększenia	10 769	8 184
zmniejszenia	-3 549	-7 226
utrata kontroli nad spółką zależną	-402	-
przejęcie kontroli nad spółką zależną	-	1 065
Stan odpisów aktualizujących wartość należności na koniec okresu	62 410	55 556

Nota 12.11

UDZIELONE POŻYCZKI	31.12.2014	31.12.2013
udzielone pożyczki	156 520	39 352
obligacje	-	16 542
Udzielone pożyczki razem, z tego:	156 520	55 894
długoterminowe	116 646	16 609
krótkoterminowe	39 874	39 285

Nota 12.12A

POZOSTAŁE AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	31.12.2014	31.12.2013
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	1 338	9 812
zabezpieczające przepływy pieniężne , dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń, w tym:	862	6 197
- z terminem realizacji do 12 miesięcy	736	5 616
- z terminem realizacji powyżej 12 miesięcy	126	581
zabezpieczające przepływy pieniężne , dla których nie prowadzi się rachunkowości zabezpieczeń, w tym:	476	3 615
- z terminem realizacji do 12 miesięcy	476	310
- z terminem realizacji powyżej 12 miesięcy	-	3 305
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	39	90
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	2 237	547
zabezpieczające przepływy pieniężne , dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń, w tym:	2 152	21
- z terminem realizacji do 12 miesięcy	1 957	21
- z terminem realizacji powyżej 12 miesięcy	195	-
zabezpieczające przepływy pieniężne , dla których nie prowadzi się rachunkowości zabezpieczeń z terminem realizacji do 12 miesięcy	85	131
transakcje IRS z terminem realizacji do 12 miesięcy	-	395

W pozycji krótkoterminowych aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa ujęła akcje spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Nota 12.12B

WYNIK NA INSTRUMENTACH POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH PRZEPLŹY PNIĘŻNE UJĘTY BEZPOŚREDNIO W KAPITALE WŁASNYM	31.12.2014	31.12.2013
skumulowany wynik osiągnięty na instrumentach finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na początek okresu obrotowego	6 410	7 550
kwota ujęta w kapitale własnym w okresie sprawozdawczym z tytułu zawartych efektywnych transakcji zabezpieczających	-5 595	3 994
zrealizowane transakcje zabezpieczające utrzymywane w kapitałach własnych do momentu zajścia planowanej (zabezpieczanej) transakcji	3 174	1 553
kwota przeniesiona z kapitałów własnych do rachunku zysków i strat w okresie sprawozdawczym	4 382	6 687
- transakcje otwarte	652	865
- transakcje zamknięte	3 730	5 822
skumulowany w kapitale własnym wynik osiągnięty na instrumentach finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na koniec roku obrotowego	-393	6 410

Nota 12.12C

WYNIK NA AKTYWACH I ZOBOWIĄZANIACH FINANSOWYCH WYCENIONYCH W WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	31.12.2014	31.12.2013
zrealizowane instrumenty pochodne	2 740	4 842
wycena niezrealizowanych instrumentów pochodnych	-2 717	-101
wycena notowanych akcji	-53	-461
wynik ze sprzedaży notowanych akcji	-	1 319
Razem	-30	5 599

Nota 12.13

STRUKTURA ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	31.12.2014	31.12.2013
środki pieniężne w bankach	81 224	87 615
środki pieniężne w kasach	2 141	641
inne środki	1 480	331
Środki pieniężne, razem	84 845	88 587

Nota 12.14

KAPITAŁ ZAKŁADOWY (STRUKTURA)	31.12.2014	31.12.2013
- rodzaj akcji	na okaziciela	na okaziciela
- rodzaj uprzywilejowania	nieuprzywilejowane	nieuprzywilejowane
- emisja akcji serii "A" (data rejestracji)	03.01.1994	03.01.1994
- prawo do dywidendy (od daty)	03.01.1994	03.01.1994
- liczba akcji	1 989 270	1 989 270
- wartość nominalna jednej akcji	10 zł	10 zł
- data splitu	01.08.2006	01.08.2006
- liczba akcji	19 892 700	19 892 700
- wartość nominalna jednej akcji	1 zł	1 zł
- emisja akcji serii "B" (data rejestracji)	10.08.2007	10.08.2007
- prawo do dywidendy (od daty)	10.08.2007	10.08.2007
- liczba akcji	47 739 838	47 739 838
- wartość nominalna jednej akcji	1 zł	1 zł
- emisja akcji serii "C" (data rejestracji)	01.12.2009	01.12.2009
- prawo do dywidendy (od daty)	01.12.2009	01.12.2009
- liczba akcji	6 700 000	6 700 000
- wartość nominalna jednej akcji	1 zł	1 zł
Liczba akcji razem	74 332 538	74 332 538
Wartość nominalna jednej akcji	1 zł	1 zł
Kapitał zakładowy, razem	74 333	74 333

Zarząd KOPEX S.A. działając na podstawie upoważnienia udzielonego Uchwałą nr 1 NWZA KOPEX S.A. z dnia 11 grudnia 2008 roku w sprawie wyrażenia zgody i określenia warunków nabycia akcji własnych przez Spółkę oraz Uchwałą nr 2 NWZA KOPEX S.A. z dnia 11 grudnia 2008 roku w sprawie udzielenia Zarządowi Spółki upoważnienia do nabywania akcji własnych w trybie art. 362 & 1 pkt. 8) ksh przystąpił do realizacji Programu nabycia (odkupu) akcji własnych KOPEX S.A. Od dnia rozpoczęcia Programu tj. do 15 grudnia 2008 roku do dnia 05 lutego 2009 roku nabytych zostało łącznie 276.500 akcji własnych KOPEX S.A. po średniej cenie zakupu 10,75 zł za 1 akcję. Akcje własne w kwocie 2.979 tys. zł nabyte przez Emitenta stanowią 4,008% kapitału zakładowego KOPEX S.A. Akcje te nie posiadają prawa głosu i w związku z tym w Sprawozdaniu Finansowym wykazuje się zysk na 1 akcję uprawnioną do głosu.

Spółki zależne i stowarzyszone nie są w posiadaniu akcji KOPEX S.A.

Nota 12.15

EMISJA AKCJI POWYŻEJ WARTOŚCI NOMINALNEJ	31.12.2014	31.12.2013
emisja akcji serii B	907 178	907 178
emisja akcji serii C	147 764	147 764
Razem	1 054 942	1 054 942

Nota 12.16

KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY	31.12.2014	31.12.2013
aktualizacja aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	-196	-176
zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-393	6 410
odroczony podatek z tyt. zabezpieczeń przepływów pieniężnych	74	-1 215
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	-515	5 019

Nota 12.17

ZYSKI ZATRZYMANE	31.12.2014	31.12.2013
zyski z lat ubiegłych	1 289 878	1 224 890
z przeszacowania środków trwałych	42 412	47 635
kapitały rezerwowe	37 729	34 458
zysk okresu bieżącego	101 260	65 278
zyski (straty) aktuarialne	-6 957	-3 552
podatek od zysków (strat) aktuarialnych	1 322	675
Zyski zatrzymane, razem	1 465 644	1 369 384

Nota 12.18A 31.12.2014

KREDYTY I POŻYCZKI

Nazwa (firma) pożyczkodawcy/kredytodawcy, ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty			Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta kredytu/pożyczki	Część długoterminowa tys. zł	Część krótkoterminowa tys. zł	waluta kredytu/pożyczki			
PKO BP	Warszawa	464 243	PLN	-	216 413	PLN	WIBOR 1M+MARŻA	31.07.2015	hipoteka łączna na nieruchomościach, zastaw rejestrowy na akcjach, zastaw rejestrowy na zapasach, cesja z kontraktów, pełnomocnictwa do rachunków bankowych
Raiffeisen Bank Polska S.A.	Katowice	85 476	PLN	-	30 540	PLN	WIBOR 1M+MARŻA	26.02.2016	pełnomocnictwo do rachunku, cesja z kontraktu
ING BSK S.A.	Katowice	105 500	PLN	-	56 143	PLN	WIBOR 1M + MARŻA	20.08.2015	hipoteki na nieruchomościach, zastaw rejestrowy na maszynach, pełnomocnictwo do rachunków bankowych, cesja z kontraktu
PKO BP S.A.	Katowice	110 235	PLN	11 203	22 406	PLN	WIBOR 1M + MARŻA	09.06.2016	cesje należności z kontraktów, poręczenie, weksel własny
BNP Paribas Bank Polska S.A.	Katowice	40 000	PLN	-	8 789	PLN	WIBOR 1M+MARŻA	16.12.2016	weksle własne in blanco, zastaw na zapasach, hipoteka kaucyjna na nieruchomości
Westpack	Australia	10 057	AUD	-	6 592	AUD	Stawka bazowa + Marża	31.05.2015	Gwarancja bankowa
PKO BP SA	Gliwice	19 652	AUD	2 171	4 342	AUD	1M LIBOR AUD + MARŻA	30.06.2016	poręczenie, zastaw rejestrowy na zapasach, cesja z polisy
Pozostałe kredyty i pożyczki w PLN				-	1 515				
Pozostałe kredyty i pożyczki w walutach obcych				-	2 239				
RAZEM				13 374	348 979				

Nota 12.18B 31.12.2013

KREDYTY I POŻYCZKI

Nazwa (firma) pożyczkodawcy/kredytodawcy, ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia
		tys. zł	waluta kredytu/pożyczki	Część długoterminowa tys. zł	Część krótkoterminowa tys. zł			
PKO BP S.A.	Warszawa	110 235	PLN	33 608	22 406	WIBOR 1M + MARŻA	09.06.2016	cesje należności z kontraktów, poręczenie, weksel własny
PKO BP S.A.	Warszawa	79 389	PLN	-	55 210	WIBOR 1M + MARŻA	30.06.2014	weksel własny, pełnomocnictwo do rachunku w ING, poręczenie KOPEX, hipoteka łączna na nieruchomościach Tagor S.A. w Tarnowskich Górach i Zabrze wraz z cesją z polisy
PKO BP S.A.	Warszawa	51 000	PLN	-	51 000			
ING Bank Śląski SA	Katowice	140 664	PLN	2 660	90 648	WIBOR 1M + MARŻA	19.07.2014	hipoteki na nieruchomościach, zastaw rejestrowy na maszynach i zapasach hutniczych, pełnomocnictwo do rachunków bankowych, cesja z kontraktów
Raifaisen Bank Polska S.A.	Katowice	52 325	PLN	-	25 020	WIBOR 1M + MARŻA	29.08.2014	pełnomocnictwo do rachunku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
PKO BP S.A.	Warszawa	20 000	PLN	-	20 000	WIBOR 1M + MARŻA	30.11.2014	weksel własny poręczony przez KM SA, poddanie się egzekucji, poręczenie wg prawa cywilnego KOPEX SA, zastaw na materiałach hutniczych Tagor, cesja z kontraktu
PKO BP S.A.	Warszawa	98 000	PLN	-	-			
PKO BP S.A.	Warszawa	19 000	PLN	-	15 575	WIBOR 1M + MARŻA	01.07.2014	weksel "in blanco", poręczenie cywilne Kopex, poręczenie wekslowe KMSA, zastaw rejestrowy na maszynach, cesja należności z umowy
PKO BP S.A.	Warszawa	179 000	PLN	-	12 265	WIBOR 1M + MARŻA	01.07.2014	hipoteka kaucyjna na nieruchomości+cesja z polisy, cesja należności z kontraktów, pełnomocnictwo do rachunków bankowych, poręczenie, zastaw na akcjach
PKO BP S.A.	Warszawa	20 000	PLN	-	20 000			
PKO BP S.A.	Warszawa	18 268	AUD	6 089	4 059	1M LIBOR AUD + MARŻA	30.06.2016	poręczenie KOPEX, zastaw rejestrowy na mat. hutniczych KM S.A. , cesja z polisy
BNP Paribas Bank Polska S.A.	Katowice	10 000	PLN	-	8 903	WIBOR 1M + MARŻA	02.05.2014	weksel własny in blanco KOPEX, KM, PBSZ, oświadczenie o poddaniu się egzekucji, zastaw rejestrowy na zapasach KM, hipoteka kaucyjna na nieruchomości KM w Rybniku
DZ BANK	Warszawa	30 016	PLN	-	7 585	WIBOR 1M + MARŻA	21.03.2015	weksel in blanco poręczony przez Kopex SA; poręczenie cywilne firmy Kopex, zastawy rejestrowe KM SA i Tagor
DZ BANK	Warszawa	28 195	PLN	-	2 890	WIBOR 1M + MARŻA	12.05.2014	weksel in blanco, poręczenie, cesja wierzytelności z kontraktu, zastaw rejestrowy
PKO BP S.A.	Warszawa	21 667	PLN	-	6 019	WIBOR 1M + MARŻA	31.10.2014	przelew wierzytelności, poręczenie cywilne KOPEX SA
PKO BP S.A.	Warszawa	10 939	PLN	509	3 053	WIBOR 1M + MARŻA	28.02.2015	przelew wierzytelności, poręczenie cywilne KOPEX SA
BZ WBK SA	Warszawa	5 000	PLN	-	5 015	WIBOR 1M + MARŻA	17.01.2014	weksel "in blanco", poręczenie KOPEX SA, pełnomocnictwo dla banku do dysponowania rachunkami, przelew wierzytelności przyszłych z kontraktów handlowych
PKO BP S.A.	Warszawa	15 000	PLN	-	-	WIBOR 1M + MARŻA	30.06.2016	weksel własny, poddanie się egzekucji, poręczenie KM SA i KOPEX SA
ING BSK SA	Gliwice	12 000	PLN	-	3 668	WIBOR 1M + MARŻA	30.04.2015	pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunku bieżącym KM SA w ING
mBank SA	Katowice	3 000	PLN	80	1 062	WIBOR 1M + MARŻA	05.01.2015	przelew wierzytelności, poręczenie cywilne KOPEX SA
mBank SA	Katowice	10 000	PLN	-	446	WIBOR O/N + MARŻA	31.01.2014	weksel; poręczenie KOPEX
Pozostałe kredyty i pożyczki w PLN				878	1 492			
Pozostałe kredyty i pożyczki w walutach obcych				-	8 049			
RAZEM				43 824	364 365			

Nota 12.19

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	31.12.2014	31.12.2013
zaliczki otrzymane na dostawy	48 763	79 890
z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	40 949	36 940
z tytułu wynagrodzeń	17 039	17 141
z tytułu działalności inwestycyjnej	11 552	13 129
nadwyżka ujętych strat i należności uwarunkowanych wykonaniem umowy nad ustalonymi z wyceny narastająco przychodami	9 362	8 117
z tytułu przymusowego wykupu akcji	1 981	2 075
z tytułu dywidendy	525	527
pozostałe	6 383	8 782
Pozostałe zobowiązania, z tego:	136 554	166 601
długoterminowe	1 868	3 464
krótkoterminowe	134 686	163 137

Nota 12.20

ZOBOWIĄZANIA LEASINGOWE	31.12.2014	31.12.2013
minimalne opłaty leasingowe, w tym:	90 960	86 554
- do 1 roku	40 085	35 793
- do 5 lat	44 998	50 761
- powyżej 5 lat	5 877	-
przyszłe obciążenia finansowe, w tym:	7 349	7 483
- do 1 roku	3 299	3 673
- do 5 lat	3 522	3 810
- powyżej 5 lat	528	-
wartość bieżąca minimalnych opłat z tytułu leasingu finansowego:	83 611	79 071
- do 1 roku	36 786	32 120
- do 5 lat	41 476	46 951
- powyżej 5 lat	5 349	-
zobowiązania leasingowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	83 611	79 071
- długoterminowe	46 825	46 951
- krótkoterminowe	36 786	32 120

Większość umów została zawarta na czas określony, na okres do 5 lat.

Przedmiotami umów leasingowych są maszyny górnicze.

Oprocentowanie większości umów leasingowych może ulec zmianie w zależności od zmiany stopy WIBOR 1M.

Korzystający ma prawo do nabycia przedmiotu leasingu po zakończeniu umów i uiszczeniu wszystkich opłat.

Nota 12.21A

REZERWA Z TYTUŁU ŚWIADCZEŃ PRACOWNICZYCH	31.12.2014	31.12.2013
- z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i pośmiertnych	13 320	7 636
- z tytułu nagród jubileuszowych	11 670	12 307
- z tytułu niewykorzystanych urlopów	7 983	7 749
- z tytułu pozostałych świadczeń dla pracowników	2 513	3 237
Razem rezerwa z tytułu świadczeń pracowniczych, z tego:	35 486	30 929
długoterminowa	21 259	17 925
krótkoterminowa	14 227	13 004

Nota 12.21B

	31.12.2014	31.12.2013
UZGODNIENIE SALDA ZOBOWIĄZAŃ O ZDEFINIOWANYM ŚWIADCZENIU		
Zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń na początek okresu	19 943	26 079
Różnice kursowe	49	-
Koszt bieżącego zatrudnienia	2 102	-1 029
Koszt odsetkowy	922	413
(Zyski) i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach	3 705	-249
(Zyski) i straty aktuarialne ujmowane w rachunku wyników	1 883	-2 149
Koszty przeszłego zatrudnienia	22	-
Świadczenia wypłacone	-4 122	-2 603
Utrata kontroli nad spółką zależną	-60	-
Pozostałe	546	-519
Zobowiązanie o zdefiniowanym świadczeniu na koniec okresu obrotowego	24 990	19 943

Nota 12.21C

	2 014	2 013
WYCENA ZOBOWIĄZAŃ O ZDEFINIOWANYM ŚWIADCZENIU ODNIESIONA W RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		
Koszt bieżącego zatrudnienia	-2 102	1 029
Koszt odsetkowy	-922	-413
Zyski i (straty) aktuarialne ujmowane w rachunku wyników	-1 883	2 149
Koszty przeszłego zatrudnienia	-22	-
Pozostałe	-	519
Wpływ na rachunek wyników	-4 929	3 284

Nota 12.21D

	31.12.2014	31.12.2013
WYCENA ZOBOWIĄZAŃ O ZDEFINIOWANYM ŚWIADCZENIU ODNIESIONA W POZOSTAŁE CAŁKOWITE DOCHODY		
Bilans otwarcia pozostałych całkowitych dochodów	-3 552	-3 303
Zyski i (straty) aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach w bieżącym okresie	-3 727	-249
Zyski i (straty) aktuarialne ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach w bieżącym okresie przypadające na akcjonariuszy mniejszości	22	-
Utrata kontroli nad spółką zależną	300	-
Bilans zamknięcia pozostałych całkowitych dochodów	-6 957	-3 552

Nota 12.21E

	2014
PODZIAŁ ZYSKÓW I STRAT AKTUARIALNYCH	
Zmiana założeń finansowych	1 909
Zmiana założeń demograficznych	-69
Pozostałe zmiany (experience adjustment)	3 748
(Zyski) i straty aktuarialne razem	5 588

Koszty z tytułu świadczeń pracowniczych zostały ujęte w ramach działalności operacyjnej.

Nota 12.21F

	31.12.2014	31.12.2013
ZAŁOŻENIA WYCENY AKTUARIALNEJ		
Stopa dyskonta	2,6%	4,5%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	od 0,25% do 5%	4,5%

Nota 12.21G

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI ZMIANY WYCENY ZOBOWIĄZAŃ O ZDEFINIOWANYM ŚWIADCZENIU	31.12.2014
Stopa dyskonta -1p.p.	28 177
Stopa dyskonta +1p.p.	24 376
Planowane wzrosty podstaw -1p.p.	24 134
Planowane wzrosty podstaw +1p.p.	27 696

Nota 12.22 31.12.2014

POZOSTAŁE REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA

	Stan na 01.01.2014	Utworzenie rezerwy w ciężar rachunku zysków i strat	Zmiana wartości rezerwy po aktualizacji szacunków odniesiona w rachunek zysków i strat	Wykorzystanie rezerw	Utrata kontroli nad spółką zależną	Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw - uznanie rachunku zysków i strat	Stan na 31.12.2014
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	12 268	1 929	240	-	-451	-1 096	12 890
Rezerwa na roszczenia i sprawy sądowe	969	544	307	-436	-	-62	1 322
Rezerwa na przewidywanie zobowiązania finansowe	431	609	178	-600	-	-	618
Pozostałe rezerwy	658	511	514	-137	-9	-274	1 263
Razem	14 326	3 593	1 239	-1 173	-460	-1 432	16 093

Nota 12.23

ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	31.12.2014	31.12.2013
biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów	65 095	17 313
dotacje	12 905	12 922
pozostałe	3 047	929
Rozliczenia międzyokresowe razem, z tego:	81 047	31 164
długoterminowe	2 694	3 850
krótkoterminowe	78 353	27 314

NOTA 12.24

KRÓTKOTERMINOWE ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG	31.12.2014	31.12.2013
o okresie spłaty do 12 miesięcy	174 263	211 754
o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy	133	252
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, razem	174 396	212 006

Nota 12.25A

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW, TOWARÓW I MATERIAŁÓW	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
kraj	810 339	742 106
- sprzedaż produktów i usług	780 038	707 034
- sprzedaż towarów	30 301	35 072
zagranica	623 592	648 838
- sprzedaż produktów i usług	549 325	594 762
- sprzedaż towarów	74 267	54 076
Przychody netto ze sprzedaży, razem	1 433 931	1 390 944

Nota 12.25B

UMOWY O USŁUGI BUDOWLANE

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Kwoty przychodów z tytułu umów ujętych jako przychody za dany okres	637 812	687 882
Łączna kwota poniesionych kosztów i ujętych zysków (pomniejszony o ujęte straty) na dzień bilansowy	524 871	374 516
Kwota otrzymanych zaliczek	48 582	67 348
Kwota sum zatrzymanych	3 671	5 957
Kwota brutto należna od zamawiającego z tytułu prac wykonanych z umowy, jako aktywa	254 880	174 108
Kwota brutto należna zamawiającemu z tytułu prac wykonanych z umowy, jako zobowiązania	9 362	8 117

Do określenia przychodów z umowy ujętych za dany okres przyjęto metodę według której przychody z tytułu umowy są zestawiane z kosztami umowy poniesionymi do określonego momentu zaawansowania realizacji umowy.

Do określenia stanu zaawansowania realizowanych umów przyjęto metodę proporcji kosztów z tytułu poniesionych prac wykonanych do danego momentu w stosunku do szacunkowych łącznych kosztów umowy.

Nota 12.26

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
amortyzacja	151 786	150 118
zużycie materiałów i energii	443 454	371 701
usługi obce	292 236	355 051
podatki i opłaty	12 551	14 213
wynagrodzenia	311 514	330 367
ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	74 375	76 479
pozostałe koszty rodzajowe (z tytułu)	45 176	48 725
Koszty według rodzaju, razem	1 331 092	1 346 654
Zmiana stanu zapasów produktów i rozliczeń międzyokresowych	1 945	-54 847
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wartość ujemna)	112 606	54 732
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	39 627	37 136
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	114 447	124 573
Koszt sprzedanych produktów	1 066 357	1 075 366
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	89 263	80 739
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	1 155 620	1 156 105

Nota 12.27

POZOSTAŁE PRZYCHODY

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Odszkodowania, kary, koszty sądowe	23 377	3 909
Dotacje	2 650	1 031
Sprzedaż usług socjalnych	849	702
Nadwyżki inwentaryzacyjne	238	304
Umorzone zobowiązania	231	1 063
Rozwiązanie rezerw z lat poprzednich	-	1 201
Rozwiązanie odpisów z tytułu aktualizacji wartości aktywów	-	9 221
Pozostałe	1 671	2 225
Pozostałe przychody, razem	29 016	19 656

Nota 12.28

POZOSTAŁE KOSZTY

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Utworzone odpisy z tytułu aktualizacji aktywów	17 376	-
Kary, koszty sądowe, odszkodowania	2 121	2 051
Utworzone rezerwy	1 619	-
Koszt utrzymania obiektów socjalnych	1 444	1 244
Należności odpisane	664	618
Złomowanie składników majątku obrotowego	564	1 908
Pozostałe	2 569	2 760
Pozostałe koszty, razem	26 357	8 581

Nota 12.29

POZOSTAŁE ZYSKI (STRATY)

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Wynik na transakcjach walutowych (dla których nie prowadzi się rachunkowości zabezpieczeń)	2 730	2 427
Wycena transakcji walutowych (dla których nie prowadzi się rachunkowości zabezpieczeń)	-2 815	781
Różnice kursowe (za wyjątkiem dotyczących kredytów i pożyczek)	3 292	-13 871
Wynik ze sprzedaży i likwidacji środków trwałych	7 214	10 930
Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych (akcji, obligacji)	1 636	2 757
Aktualizacja wartości inwestycji (wycena pożyczek, rozrachunków długoterminowych, akcji)	-962	-952
Pozostałe	-2 405	517
Pozostałe zyski (straty), razem	8 690	2 589

Nota 12.30

PRZYCHODY FINANSOWE

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Odsetki z tytułu udzielonych pożyczek	4 110	2 235
Pozostałe odsetki	3 532	6 507
Odsetki z tytułu leasingu	3 104	7 340
Prowizje od poręczeń, gwarancji	2 431	555
Pozostałe przychody finansowe	456	766
Przychody finansowe, razem	13 633	17 403

Nota 12.31

KOSZTY FINANSOWE

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Odsetki od kredytów i pożyczek	16 528	24 353
Odsetki z tytułu leasingu	4 052	3 895
Odpisy aktualizujące należności finansowe	1 344	-
Pozostałe odsetki	1 178	6 061
Prowizje od poręczeń, gwarancji, kredytów	1 105	2 756
Pozostałe	1 127	1 304
Koszty finansowe, razem	25 334	38 369

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Nota 12.32A		
UZGODNIENIE TEORETYCZNEGO PODATKU WYNIKAJĄCEGO Z ZYSKU PRZED OPODATKOWANIEM I USTAWOWEJ STAWKI PODATKOWEJ DO OBCIĄŻENIA Z TYTUŁU PODATKU DOCHODOWEGO WYKAZANEGO W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT		
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	130 002	75 442
Podatek wyliczony według stawki 19%	24 700	14 334
Efekt zastosowania stawek podatkowych stosowanych w innych krajach	1 737	-256
Dochody niepodlegające opodatkowaniu	-6 530	-852
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	5 275	4 872
Wykorzystanie uprzednio nie rozpoznanych strat podatkowych	-2 033	-
Straty podatkowe, z tytułu których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego	4 242	1 417
Ulga podatkowa z tytułu której nie rozpoznano aktywa z tytułu odroczonego podatku	-	-9 071
Korekty w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	-	265
Inne korekty	-	-1 325
Obciążenie wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego	27 391	9 384

Władze podatkowe mogą przeprowadzić kontrolę ksiąg rachunkowych i rozliczeń podatkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku, w którym złożono deklaracje podatkowe i obciążyć Spółkę dodatkowym wymiarem podatku wraz z karami i odsetkami.

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Nota 12.32B		
PODATEK DOCHODOWY		
Podatek bieżący	22 539	26 430
Podatek odroczone	4 852	-17 046
Podatek dochodowy, razem	27 391	9 384

	za okres	
	od 01.01.2014 do 31.12.2014	od 01.01.2013 do 31.12.2013
Nota 12.33		
PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI I PRZEPIŁY WY Z DZIAŁALNOŚCI ZANIECHANEJ W OKRESIE		
Przychody i koszty z działalności zaniechanej:		
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	1 359	126 275
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	886	123 571
Zysk brutto na sprzedaży	473	2 704
Pozostałe przychody		80
Koszty sprzedaży	322	1 838
Koszty ogólnego zarządu		624
Pozostałe koszty		28
Pozostałe zyski (straty)		-256
Zysk z działalności operacyjnej	151	38
Przychody i koszty finansowe		388
Zysk brutto	151	426
Podatek dochodowy	29	81
Zysk netto z działalności zaniechanej	122	345
Zysk netto z działalności zaniechanej przypadający akcjonariuszom spółki dominującej	122	345
Przepływy z działalności zaniechanej:		
Przepływy z działalności operacyjnej	1 455	33 925
Przepływy z działalności zaniechanej, razem	1 455	33 925

Decyzją Zarządu KOPEX S.A. z dniem 1 października 2013r. zaniechała działalności związanej z obrotem energią elektryczną.

13. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne

	<i>Stan na 31.12.2014</i>	<i>Zwiększenia (+) zmniejszenia (-)</i>	<i>Stan na 31.12.2013</i>
Zobowiązania warunkowe razem, w tym:	<u>116 184</u>	<u>17 382</u>	<u>98 802</u>
1. Na rzecz jednostek powiązanych	-	-	-
2. Na rzecz pozostałych jednostek	116 184	17 382	98 802
- udzielonych gwarancji i poręczeń	82 847	-3 947	86 794
- wystawionych weksli	33 337	21 329	12 008

Roszczenia i sprawy sporne

W dniu 8 i 11 stycznia 2010 roku zostały doręczone do Kopex S.A. przez Sąd Okręgowy w Katowicach niżej wymienione odpisy pozwów:

- pozew wniesiony przez Zakład Maszyn Górniczych „Glinik” Sp. z o.o. jako następcą prawny Fazos S.A. w sprawie o zapłatę przeciwko spółkom Kopex S.A. i Tagor S.A. (jednostka pośrednio zależna). Wartość przedmiotu sporu w pozwie określona została na kwotę 51 876 tys. zł. 2 kwietnia 2015r. Emitent otrzymał pismo procesowe, w którym powód ograniczył żądanie pozwu do kwoty 33 705 tys. zł (bez zrzeczenia się roszczenia). Według stanowiska Kancelarii Prawnej reprezentującej Kopex S.A. i Tagor S.A. prawdopodobieństwo uwzględnienia przez sąd roszczenia powoda jest niższe niż prawdopodobieństwo jego oddalenia, ze względu na brak umownych podstaw do ich formułowania oraz brak adekwatnego związku przyczynowo-skutkowego. W związku z tym KOPEX S.A. w oparciu o przepisy MSR 37 uznał, iż nie istnieje obecny obowiązek wynikający z przeszłych zdarzeń i nie utworzył rezerwy.
- pozew wniesiony przez Zakład Maszyn Górniczych „Glinik” Sp. z o.o. jako następcą prawny Fazos S.A. w sprawie o zapłatę przeciwko spółkom Kopex S.A. i Tagor S.A. (jednostka pośrednio zależna). Wartość przedmiotu sporu w pozwie określona została na kwotę 22 207 tys. zł. Dnia 29 marca 2013r. Sąd Okręgowy w Katowicach ogłosił w niniejszej sprawie wyrok, mocą którego oddalił w całości powództwo. Powodowa spółka wniosła apelację względem niego do Sądu Apelacyjnego w Katowicach. 18 lutego 2014r. odbyła się rozprawa apelacyjna. W dniu 3 marca 2014r. Sąd Apelacyjny w Katowicach ogłosił wyrok, w którym oddalił apelację spółki Fazos S.A. Spółka Fazos S.A. wniosła skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. W dniu 13 stycznia 2015r. Sąd Najwyższy wydał postanowienie, na mocy którego odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej spółki Fazos. W mocy pozostaje wyrok Sądu Apelacyjnego oddalający w całości powództwo spółki Fazos.

14. Sprawozdawczość wg segmentów branżowych i geograficznych

Mając na uwadze regulacje MSSF 8 obowiązujące od 01.01.2009 działalność Grupy Kapitałowej podzielono na segmenty operacyjne odzwierciedlające główne kierunki działalności a jako główny segment wyodrębniono górnictwo. Podstawowym kryterium prezentacji segmentów operacyjnych jest podział wynikający ze struktury zarządzania i raportowania wewnętrznego Grupy.

- Segment – górnictwo, obejmuje następujące obszary działalności:
  - usługi górnicze,
  - produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń dla górnictwa podziemnego,
  - produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń dla górnictwa odkrywkowego,
  - produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń elektrycznych i elektronicznych,
  - odlewy.

Pozostałe segmenty operacyjne:

- produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń dla przemysłu,
- sprzedaż węgla,
- pozostała działalność.

Z uwagi na zaniechanie działalności związanej ze sprzedażą energii elektrycznej z dniem 1 października 2013 roku, Emitent wyłączył z segmentów operacyjnych prezentację: przychodów ze sprzedaży, wyniku brutto na sprzedaży oraz wyniku operacyjnego objętego powyższą działalnością.

Spółki Grupy Kapitałowej prowadzą główną działalność skierowaną do górnictwa, polegającą na sprzedaży maszyn i urządzeń dla górnictwa podziemnego, odkrywkowego oraz przemysłu, usług górniczych, w tym kompletnych obiektów przemysłowych, sprzedaży surowców, a także usług konsultingowych oraz pośrednictwa w tym zakresie w handlu krajowym i zagranicznym.

Natomiast pozostała działalność to przede wszystkim: usługi budowlane, usługi warsztatowe, usługi dzierżawy, usługi agencyjne, usługi spedycyjno-transportowe, usługi leasingowe, usługi serwisowe oraz usługi remontowe.

Działalność powyższa w zasadniczej mierze nie ma charakteru działalności masowej, lecz jest działalnością specyficzną, uzależnioną od indywidualnych potrzeb odbiorców.

Przy wyborze segmentów operacyjnych kierowano się przede wszystkim wiarygodnością i porównywalnością informacji na przestrzeni czasu dla różnych grup towarów i usług Grupy Kapitałowej jak również wzięto pod uwagę jej strukturę organizacyjną.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż nie wszystkie wyodrębnione segmenty spełniają ilościowy próg 10% lub więcej łącznych zewnętrznych i wewnętrznych przychodów. Jednostka decydując się na ich prezentację miała na względzie ich istotność.

Organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji w jednostce, ocenia wyniki działalności poszczególnych segmentów operacyjnych opierając się o wynik ze sprzedaży brutto oraz wynik z działalności operacyjnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w ich prezentacji. Korekty konsolidacyjne, wyłączenia uwzględnione są w przychodach oraz wyniku segmentów, co obiektywizuje wynik segmentu.

Grupa działa w wielu obszarach geograficznych, dlatego kierownictwo jednostki uznało za konieczne uzupełnienie zaprezentowanych przychodów ze sprzedaży w poszczególnych krajach, z uwagi na fakt złożoności aktywności terytorialnej Grupy Kapitałowej. Poniższe tablice przedstawiają informacje o skonsolidowanych segmentach operacyjnych w podziale branżowym oraz w ujęciu geograficznym.

INFORMACJE O SKONSOLIDOWANYCH SEGMENTACH OPERACYJNYCH W PODZIALE BRANŻOWYM

	Górnictwo		Produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń dla przemysłu		Sprzedaż węgla		Pozostała działalność		Wylączenia konsolidacyjne		Wartość skonsolidowana	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
DZIAŁALNOŚĆ KONTYNUOWANA												
Przychody segmentu razem	1 303 731	1 296 007	17 457	15 591	55 228	21 211	57 515	58 135	-	-	1 433 931	1 390 944
Przychody segmentu od klientów zewnętrznych	1 303 731	1 296 007	17 457	15 591	55 228	21 211	57 515	58 135	-	-	1 433 931	1 390 944
Przychody między segmentami	-	-	-	-	-	-	-	37 367	46 936	-37 367	-46 936	-
Wynik segmentu - wynik brutto ze sprzedaży	257 063	223 855	2 972	1 014	3 201	873	15 075	9 097	-	-	278 311	234 839
Wynik operacyjny segmentu	138 784	104 139	-736	-3 780	370	120	-2 832	-13 685	-	-	135 586	86 794
Wynik z działalności finansowej całej grupy											-11 701	-20 966
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności											6 117	9 614
Zysk brutto											130 002	75 442
Podatek dochodowy											27 391	9 384
Skonsolidowany zysk netto z działalności kontynuowanej											102 611	66 058
Skonsolidowany zysk netto z działalności zaniechanej											122	345
Skonsolidowany zysk netto razem											102 733	66 403
Zysk netto przypadający udziałom niekontrolującym											1 473	1 125
Zysk netto przypadający akcjonariuszom spółki dominującej											101 260	65 278
z tego:												
- z działalności kontynuowanej											101 138	64 933
- z działalności zaniechanej											122	345

INFORMACJE O SKONSOLIDOWANYCH PRZYCHODACH W UJĘCIU GEOGRAFICZNYM

	Górnictwo		Produkcja i sprzedaż maszyn i urządzeń dla przemysłu		Sprzedaż węgla		Pozostała działalność		Wartość skonsolidowana	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
AFRYKA PŁD	48 663	52 869	-	-	-	-	-	-	48 663	52 869
ARGENTYNA	255 009	161 996	-	-	-	-	-	-	255 009	161 996
AUSTRALIA	15 418	38 825	3	-	-	-	935	1 002	16 356	39 827
AUSTRIA	21	-	-	-	18 292	1 307	-	-	18 313	1 307
BIAŁORUŚ	1 500	-	-	-	-	-	-	-	1 500	-
BOŚNIA	26 396	63 257	-	-	-	-	52	-	26 448	63 257
CHINY	32 663	48 021	-	-	-	-	283	254	32 946	48 275
CZECHY	34 818	35 707	2 048	226	-	-	464	741	37 330	36 674
FRANCJA	18 699	13 259	143	926	-	-	750	-	19 592	14 185
HISZPANIA	28	38	-	-	14 057	9 312	3	-	14 088	9 350
KAZACHSTAN	609	213	-	-	-	-	626	-	1 235	213
NIEMCY	25 950	29 395	707	5 991	-	2 777	755	259	27 412	38 422
NORWEGIA	0	6 248	-	-	-	857	958	-	958	7 105
POLSKA	742 601	680 630	12 186	6 688	1 234	-	54 318	54 788	810 339	742 106
ROSJA	42 938	134 317	-	-	-	-	-2 075	198	40 863	134 515
RUMUNIA	1 020	586	-	-	-	-	26	-	1 046	586
SERBIA	42 766	12 063	1 690	1 561	-	-	387	854	44 843	14 478
SŁOWACJA	98	17	-	-	4 343	1 342	-	-	4 441	1 359
SZWECJA	226	339	-	29	17 302	5 616	-	-	17 528	5 984
TURCJA	9 376	13 637	-	-	-	-	-	-	9 376	13 637
UKRAINA	1 524	1 796	-	-	-	-	-	-	1 524	1 796
POZOSTAŁE	3 408	2 794	680	170	-	-	33	39	4 121	3 003
Razem sprzedaż	1 303 731	1 296 007	17 457	15 591	55 228	21 211	57 515	58 135	1 433 931	1 390 944

Informacja na temat głównych zewnętrznych klientów, od których przychody przekraczają 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy Kapitałowej, tj. 143.393 tys. zł. lub więcej.

Za okres od stycznia do grudnia 2014 roku kryterium ilościowe, określające klienta głównego zostało osiągnięte z trzema kontrahentami. Przychody z pierwszym kontrahentem zostały zrealizowane w wysokości 253.296 tys. zł. Powyższe przychody zrealizowane zostały w segmencie: górnictwo. Kopex S.A. nie jest formalnie powiązany z powyższym odbiorcą. Przychody z drugim kontrahentem zostały zrealizowane w wysokości 201.571 tys. zł. Powyższe przychody zrealizowane zostały w segmencie: górnictwo. Kopex S.A. nie jest formalnie powiązany z powyższym odbiorcą. Przychody z trzecim kontrahentem zostały zrealizowane w wysokości 185.937 tys. zł. Powyższe przychody zrealizowane zostały w segmencie: górnictwo. Kopex S.A. nie jest formalnie powiązany z powyższym odbiorcą.

Największymi odbiorcami Grupy Kapitałowej w roku 2014 są spółki działające w segmencie: górnictwo, sprzedaży węgla oraz pozostałych produktów. Sprzedaż kierowana jest do odbiorców usytuowanych na ponad 30 rynkach całego świata.

Główni dostawcy Grupy Kapitałowej za okres 2014 roku:

KOPEX S.A. w głównej mierze sprawuje funkcje centralnego koordynatora dostaw materiałów dla spółek Grupy Kapitałowej. Grupa posiada rozwiniętą sieć zaopatrzenia głównie opartą o rynek krajowy.

Największymi dostawcami Grupy Kapitałowej w roku 2014 są spółki działające na rynku krajowym.

Żaden z dostawców nie przekroczył 10% udział w przychodach ze sprzedaży Grupy Kapitałowej w 2014 roku.

Aktywa trwałe (inne niż instrumenty finansowe, aktywa z tytułu podatku odroczonego, aktywa z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia oraz prawa wynikające z umów ubezpieczeniowych) Grupy Kapitałowej w 93,4% zlokalizowane są w kraju pochodzenia Jednostki Dominującej.

15. Informacje o znaczących zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnionych w sprawozdaniu finansowym

Do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji, tj. do dnia 27.04.2015 roku nie wystąpiły znaczące zdarzenia wymagające ujawnienia.

16. Informacje o łącznej wartości netto wynagrodzeń i nagród wypłaconych lub należnych dla osób zarządzających i nadzorujących emitenta w przedsiębiorstwie emitenta oraz informacje o wartości wynagrodzeń i nagród otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych w 2014 roku (netto), za okres pełnienia funkcji

ZARZĄD		
Imię i Nazwisko		w tys. zł.
PIOTR	BRONCEL	394
ANDRZEJ	MEDER	519
ARKADIUSZ	ŚNIEŻKO	98
JOANNA	WĘGRZYN	518
JÓZEF	WOLSKI	753
RAZEM WYNAGRODZENIA		2 282

RADA NADZORCZA		
Imię i Nazwisko		w tys. zł.
PIOTR	AUGUSTYNIAK	6
BOGUSŁAW	BOBROWSKI	50
JÓZEF	DULBIŃSKI	45
KRZYSZTOF	JĘDRZEJEWSKI	389
MICHAŁ	ROGATKO	105
ANDRZEJ	SIKORA	50
RAZEM WYNAGRODZENIA		645

Wynagrodzenie Zarządu za 2013 rok wyniosło 2 076 tys. zł, wynagrodzenie Rady Nadzorczej za 2013 rok wyniosło 615 tys. zł.

17. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

	Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	Pozostała sprzedaż	Przychody finansowe
Od 01.01.2014 do 31.12.2014			
Od jednostek stowarzyszonych	2 731	883	88
Od pozostałych jednostek powiązanych	7 597	23	2 942
Od 01.01.2013 do 31.12.2013			
Od jednostek stowarzyszonych	2 836	52	-
Od pozostałych jednostek powiązanych	596	147	3 820

	Zakupy dóbr i usług	Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych	Koszty finansowe
Od 01.01.2014 do 31.12.2014			
Od jednostek stowarzyszonych	24 673	-	-
Od pozostałych jednostek powiązanych	15 343	408	1
Od 01.01.2013 do 31.12.2013			
Od jednostek stowarzyszonych	19 024	-	-
Od pozostałych jednostek powiązanych	6 894	1 326	-

Należności i zobowiązania od jednostek powiązanych	31.12.2014	31.12.2013
Należności handlowe i pozostałe od jednostek stowarzyszonych (netto)	4 359	4 706
Należności handlowe i pozostałe od pozostałych jednostek powiązanych	23 925	8 465
Należności leasingowe od pozostałych jednostek powiązanych (netto)	258	428
Zobowiązania wobec jednostek stowarzyszonych	4 192	8 489
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek powiązanych	971	501

Odpisy aktualizujące należności od pozostałych jednostek powiązanych	31.12.2014	31.12.2013
Stan na początek okresu	4 894	3 899
Utworzenie odpisu	429	254
Rozwiązanie odpisu	-	46
Objęcie kontrolą spółki zależnej	-	787
Stan na koniec okresu	5 323	4 894

Należności i zobowiązania z tytułu pożyczek	31.12.2014	31.12.2013
Należności z tyt. pożyczek od pozostałych jednostek powiązanych (netto)	153 854	38 519
Należności z tyt. pożyczek od jednostek stowarzyszonych (netto)	2 645	1 270
Zobowiązania z tyt. pożyczek wobec pozostałych jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania z tyt. pożyczek wobec jednostek stowarzyszonych	-	-

Odpisy aktualizujące należności z tytułu pożyczek od pozostałych jednostek powiązanych	31.12.2014	31.12.2013
Stan na początek okresu	6 324	-
Utworzenie odpisu	256	-
Objęcie kontrolą spółki zależnej	-	6 324
Stan na koniec okresu	6 580	6 324

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są przeprowadzane wyłącznie na warunkach rynkowych.

18. Oświadczenie Zarządu Spółki

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z zasadami obowiązującymi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości, oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy Kapitałowej KOPEX S.A.

Roczne sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej KOPEX S.A., w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa.

Podmiot ten oraz biegły rewident dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z badania, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

Członek Zarządu

Piotr Broncel

Członek Zarządu

Joanna Węgrzyn

Członek Zarządu

Andrzej Meder

Prezes Zarządu

Józef Wolski

Osoba odpowiedzialna
za prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Dyrektor ds. Rachunkowości i Podatków

Alina Mazurczyk